LIETUVIŲ DIENOS

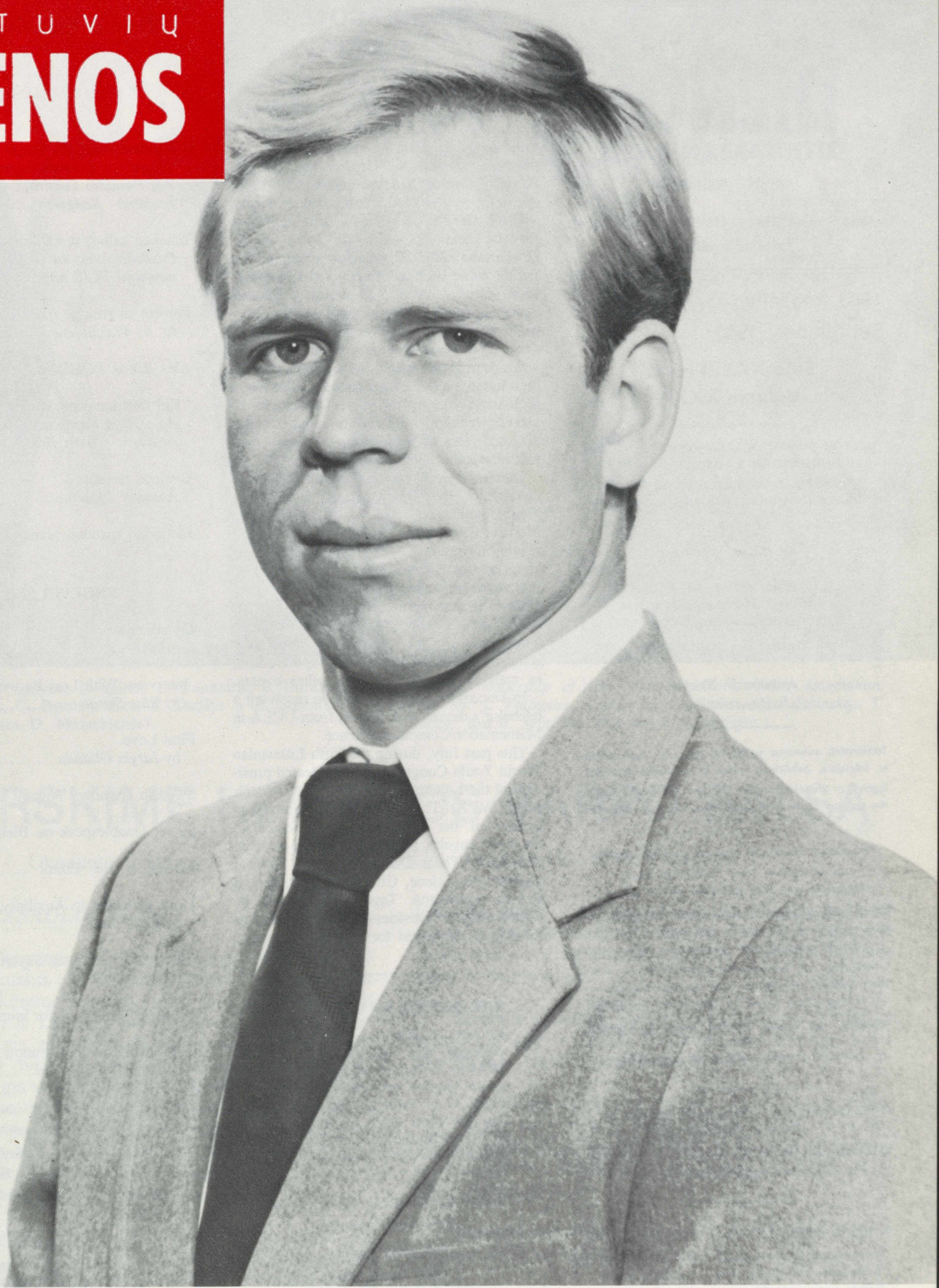

GINTARAS GRUŠAS — PLJS PIRMININKAS

LITHUANIAN DAYS
SEPTEMBER 1983

1983 M. RUGSĖJO MĖN.

LIETUVIŲ
DIENOS
LITHUANIAN DAYS

(ISSN : 0024-2950)

4364 Sunset Blvd.—Hollywood, CA 90029
Telefonas: 664-2919

1983, rugsėjis Nr. 7 (336)
September, 1983 No. 7 (336)

Eina XXXIII metai
Volume XXXIII

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIU", LEISTU 1946-49 M.
"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH "CALIFORNIA LITHUANIAN, PUBLISHED 1946-49.

Redaguoja
REDAKCINĖ KOLEGIJA

Rūta Skirius, MPA
Margis Matulionis, MA
Arūnas Barkus, MS
English Editorial Staff

Antanas F. Skirius
Leidėjas/Publisher

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę.
Signed or initialed articles do not necessarily reflect the opinion of the editors or Lithuanian Days magazine

Panaudojant medžiagą, prašoma pažymėti šaltinį
Use of material from "Lithuanian Days" permissible only with indication of this source.

Prenumerata atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku.
Subscription will be renewed automatically at expiration date. If subscription is to be discontinued, notice to that effect should be sent to the publication.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn.
Published monthly, except July and August

Please send any changes of address to:
LITHUANIAN DAYS
4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029
Allow six weeks for the change.

Atskiro nr. kaina $2.00 Single Copy $2.00

Prenumerata $20.00 metams Kanadoje $25.00
Subscription $20.00 Per Year Canada $25.00
Garbės prenumerata/Honorary subscription $35.00
"Second Class Postage Paid at Los Angeles, Calif."

VIRŠELIAI / COVERS

FRONT COVER

GINTARAS LINAS GRUŠAS

Gintaras Linas Grušas was born in Washington. D.C. on September 23. 1961. His parents, Pranas A. Grušas and Marytė Petrušytė Grušas, had been separated in 1944, due to the war. His father lost complete contact with his wife and one-year-old daughter Milda for the next 12 years. In 1950 Pranas Grušauskas came to America, changing his family name back to the original Lithuanian form—Grušas. After completing a masters degree in Mathematics at Syracuse University, he began to practice his profession at IBM Corp. With the help of many organizations, he was able to get his wife's and daughter's names on a list in the State Department .After many diplomatic requests, the Soviet Union relented and allowed the family to be reunited. So after 16 long years of separation, the family was finally together again in October, 1960.

Gintaras grew up in various locations throughout the United States, including: Washington, D.C.; San Jose, CA; Santa Monica, CA; Parsippany, NJ; and since 1972 resides in Agoura, CA — on the northern outskirts of Los Angeles.

He has always been actively involved in the Lithuanian community, participating in folk dance groups, choirs, the local Lithuanian Youth Assn., the youth group Ateitis, the scouts, Lithuanian parish events, sports clubs, as well as a wide vaiety of other events.

In December, Gintaras will be receiving a bachelor's degree with honors from UCLA in Mathematics/Computer Science.

This past July, during the Fifth Lithuanian World Youth Congress, he was elected president of the Lithuanian World Youth Association (LWYA). The newly elected Central Executive of the LWYA is now located in the Los Angeles area and consists of: Rita Bureikaitė, Tadas Dabšys, Gintaras Grušas, Danutė Mažeikienė, Ginta Palubinskaitė and Regina Stančikaitė. Together, they will be coordinating the activities of young Lithuanians throughout the world for the next 4½years.

THE BATTLE OF GRUNWALD

Liberal English translation with prologue and epilogue by J. J. Bielskis. From the adapted Lithuanian version of the original in Russian by Ivan K. Sokolnikov. An Historical novel of the Battle in 1410 with the Teutonic Knights. 160 p.p. and XXXI footnotes. Los Angeles, 1963.

Price—$3.00. Hard Cover $4.00 plus $1.00 postage

LIETUVIŲ DIENOS
4364 Sunset Blvd.
Los Angeles, CA 90029
(213) 664-2919

TURINYS/CONTENTS

LIETUVIŠKOJI DALIS

Išgirskime Kudirkos varpo balsą
Okupuotos Lietuvos jaunimas sveikina V-jį Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą..... 3

Užtenka kalbų, reikia konkrečių darbų
Pasikalbėjimas su G. Grušu, naujuoju PLJS pirmininiku.....4

Popietė su istorine mūsų praeitimi.
R. K. Vidžiūnienė.....8

Alės Rūtos *POEZIJA*.....9

"Kol mes kuriame, esame gyvi."
Apie 30-ją Europos lietuviškų studijų savaitę — Bern. Brazdžionis.....10

Dvejopa tremtis.
Antanas Maceina.....14

Lietuvių spaudos sunkumai.....15

ENGLISH SECTION

Gintaras Grušas..... 2

Interview With Lori Bacevičius Nelson
by Rūta Skirius.....16

First Love
by Jurgis Gliauda.....18

Swedish Apathy Toward Lithuania.....19

Soviet Doublespeak on Bielieauskiene.....20

Letters to the Editor 20

More Attention to Auxiliary Kolkhoz Plots.....20

Congress Investigates Soviet Abuse of Postal Service.....21

Full Legal Protection for Immigrants 21

U.S. Reaffirms Recognition of Estonia, Latvia and Lithuanian.....21

Time to Stand Up and Be Counted.....22

J. ANDRIAUS sudarytą LIETUVOS ŽEMĖLAPĮ, išleista Devenių Kultūrinio Fondo, galima užsisakyti:

Devenių Kultūrinis Fondas

P.O. Box 10782
St. Petersburg, Florida 33733

Kaina $6 ir 65c persiuntimas

Naujoji P.L.J.S. valdyba. Iš kairės: L. Polikaitis, R. Bureikaitė, Gintaras Grušas, G. Palubinskaitė, T. Dabšys ir R. Stančikaitė. (Nuotraukoje nėra D. Mažeikienės).

The new leadership of the Lithuanian World Youth Association. From left: L. Polikaitis, R. Bureika, G. Grušas, G. Palubinskas, T. Dabšys, and R. Stančikas. (Missing is D. Mažeika.)

IŠGIRSKIME KUDIRKOS VARPO BALSĄ

Okupuotos Lietuvos jaunimas sveikina V-jį Pasaulio Lietuvių Jaunimo kongresą

MIELAS PASAULIO JAUNIME,

Mes, okupuotos Lietuvos jaunimas, sveikiname visus susirinkusius į V Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą. Sveikiname jus visi, maži ir dideli, tiek laisvi, tiek kaliniai iš Lietuvos ar ištremti už jos ribų. Nors fiziškai esame toli, atskirti vandenynų ir spygliuotų užtvarų, bet dvasioje esame ir būsime kartu su jumis, nes mus jungia stiprūs kraujo ryšiai, vienija bendros idėjos, tikėjimas, kovos tikslai. Mes visi esame tos pačios lietuvės motinos vaikai, nors ir išsibarstę po visą platųjį pasaulį. Mus riša karšta Lietuvos meilė ir susirūpinimas visos tėvynės likimu. Mes visi esame viena tauta, viena galinga jėga, kuri dar sudrebins pasaulį.

Mes nuolat stebime jus, jaučiame jūsų mintis, žavimės jūsų žygiais ir darbais. Jūs esate mūsų balsas pasaulyje. Tebūnie tas balsas skambantis ir nesustabdomas! Tebūnie jūsų veikla ir darbai sėkmingi. Linkim turiningai ir pakilia nuotaika pastovyklauti, o atstovams studijų dienu dienu metu apsvarstyti, iš kur mes atėjom, kas mes esame ir kuriuo keliu turim eiti bet padaryti svarbius nutarimus. Telaimina jus Dievas ir tepadeda įprasminti savo egzistenciją vardan Lietuvos kančios kelio sutrumpinimo.

Žvelkite į Lietuvą, kaip mes žiūrim į jus. Padėkite mums dvasiniai ir fiziniai, kad mūsų visų vieninga kova atneštų mus į laisvą, nepriklausomą Lietuvą!

Dar labiau sutelkime gretas, aktyvinkime veiklą, stiprinkime savo tautinę sąmonę, tobulinkime savo lietuvišką kalbą skelbkime Lietuvos vardą visame pasaulyje. Išgirskime Kudirkos varpo balsą: *Kelkitės, Kelkitės, Kelkitės!*

Įprasminkim tėvų, senelių ir bočių pralietą kraujo ir ašarų auką už mylimą Tėvynę.

Pirmyn į šviesią ateitį kartu su jumis!

Okupuotos Lietuvos jaunimas

Užtenka kalbų, reikia konkrečių darbų

Pasikalbėjimas su Gintaru Grušu, naujuoju P. L. J. S. pirmininku

— Kur ir kada įvyko PLJ Sąjungos valdybos rinkimai?

V Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas (V PLJK) įvyko šią vasarą Šiaurės Amerikoje, kaip dalis Pasaulio Lietuvių (III PLD). Ir PL Dienose vyko dar VI PLB Seimas, II Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynės, VI JAV ir Kanados Lietuvių Dainų Šventė, opera "I Lituani" ir daugelis kitų subuvimų bei kultūrinių renginių.

Jaunimo kongresas atidarytas Čikagoje liepos 1 d.; kongreso stovykla vyko Oberlin, Ohio, liepos mėn. 4 - 10 d.; Studijų Dienos, kuriose dalyvavo tik rinkti atstovai, buvo suruoštos Trent Universitete, Peterborough, Kanadoje, liepos mėn. 10 - 20 dienomis; pagaliau kongreso uždarymas — Montrealyje, liepos mėn. 22 - 2 d. Tad, visa kongreso programa užėmė beveik pilną liepos mėnesį.

Per V PLJK Studijų Dienas įvyko PLJS naujos valdybos rinkimai. Čia dalyvavo 109 atstovai iš 11 kraštų, būtent: Didžiosios Britanijos, Argentinos, Australijos, Brazilijos, Italijos, JAV, Kanados, Prancūzijos, Urugvajaus ir Vakarų Vokietijos. Studijų dienų bėgyje atsirado net du kandidatų sąstatai į sekančią valdybą: vienas iš Čikagos, antras iš Los Angeles. Tuoj pat prasidėjo "politinė" kampanija. Tokių smarkių varžybų dar igi šiol kongresuose nematyta. Tai geras ženklas, nes parodo, kad entuziazmo dirbti lietuviškiems reikalams jaunimo tarpe netrūksta. Suvažiavimo nubalsavimu, valdybos rinkimai įvyko keturiom dienom anksčiau negu buvo numatyta. Tad liepos 14 d. Los Angeles sąstatas, gavęs 80% balsų, laimėjo prieš Čikagos sąstatą, kurį sudarė šie asmenys: Ramutė Kamežaitė, Rita Likanderytė, Saulius Anužis, Viktoras Juška, Danutė Saliklytė, Guoda Antanaitytė ir Birutė Tamulianytė.

— Kas į dabartinę valdybą įeina? Ar jau pasiskirstyta pareigomis?

Naujai išrinktoji PLJS valdybą sudaro: Rita Bureikaitė, Tadas Dabšys, Gintaras Grušas, Danutė Mažeikienė, Ginta Palubinskaitė, Linas Polikaitis ir Regina Stančikaitė.

Leiskite man Jus supažindinti su naujosios valdybos nariais:

Rita Bureikaitė — vicepirmininkė

Rita studijuoja anglų ir amerikiečių literatūrą Pomona kolegijoje, kurią baigs po vienerių metų. Taip pat studijuoja lietuvių literatūrą ir planuoja savo baigiamajame darbe kolegijoje lyginti Žemaitės raštus su ankstyvesnėmis anglų ir amerikiečių pasakomis.

Rita reiškiasi visuomeninėje veikloje per žurnalistiką: priklauso Lietuvių Žurnalistų Sąjungai ir rašo į *Draugą, Lietuvių Dienas, Ateitį ir Pasaulio Lietuvį*. Ji taip pat priklauso tarptautinei organizacijai *Association for the Advancement for Baltic Studies* (AABS), kuri yra aukšto mokslinio lygio Baltų kultūros politikos, istorijos ir ekonomijos tyrinėtoja.

Rita yra aktyvi jaunimo tarpe: ateitininkė, ilgametė Spindulio tautinių šokių ir dainų grupės dalyvė ir "Viva Europa" spektaklio narė.

Tadas Dabšys — administracinių reikalų vedėjas

Tadas šiais metais pradės lankyti UCLA, kur studijuos psichologiją ir ruošis stoti į medicinos mokslus.

Jis yra Los Angeles Jaunimo Sąjungos pirmininkas ir taip pat PLB Vakarų Apygardos narys jaunimo reikalams. Skautų veikloje jis užima visą eilę pareigų: stovyklos adjutantas, vilkiukų adjutantas ir skautų draugininkas.

Tadas yra Spindulio jaunimo ansamblio seniūnas, parapijos choro narys ir parapijos lektorius. Jis taip pat dalyvavo "Viva Europa" spektaklyje.

Danutė Mažeikienė — politinių reikalų vedėja

Danutė Barauskaitė studijavo meną ir muziką LACC ir UCLA. Dabar dirba Vleck & Co. įstaigoje kaip medicinos, genetikos inžinerijos ir bio-medicinos sričių

Renkant naują valdybą vyksta balsavimas V PLJS studijų dienų metu. Apačioje naujoji valdyba, tik ką sužinojus, kad jie laimėjo rinkimus.

Voting day during the Fifth Lithuanian World Youth Congress. Bottom: New leadership receives news of its election.

Naujoji PLJS valdyba susitinka su Toronto burmistru. Prie valdybos dar prisidėjo (iš kairės): Violeta Abariūtė, V PLJS ruošos primininkė ir Zita Busėnaitė, Kanados LJS pirmininkė.

Leadership of the new Lithuanian World Youth Association meets with the Mayor of Toronto. New additional guests are [from left] Violeta Abarius [presidnt of the Organizing Committee of Fifth Congress] and Zita Busenas, president of the Lithuanian Canadian Youth Alliance..

executive recruiter.

Danutė yra buvus LA Lietuvių Bendruomenės valdyboje, LB Vakarų Apygardos valdyboje, skautė-akademikė ir IV PLJK LA atstovė. Jinai padėjo įsteigti Los Angeles Lietuvių Informacijos Centrą, ir šiuo metu yra viena iš direktorių Baltų Laisvės Lygoje (BALF).

Danutė yra dalyvavusi įvairiose tautinių šokių grupėse, choruose ir teatriniuose vienatuose. Ji buvo "Viva Europa" iniciatorė ir režisorė. Dabar ji yra Los Angeles dramos sambūrio režisorė.

Ginta Palubinskaitė — informacijos reikalų vedėja

Ginta studijuoja biologiją Loyola Marymount Universitete. Ji yra aktyvi ateitininkų organizacijos narė, kuri reiškiasi vadovaudama kuopose, draugovėse ir stovyklose.

Ginta lankė universitetinio lygio Jaunimo Sąjungos organizuotus lituanistinius kursus Loyola of the Lakes, Ohio, o šiais metais pradės mokytojauti Los Angeles lituanistinėje mokykloje.

Ginta dažnai reiškiasi spaudoje ir yra laimėjusi premijų už lietuviškus bei angliškus rašinius konkursuose.

Ginta yra ilgametė Spindulio ansamblio narė.

Linas Polikaitis — kultūrinių reikalų vedėjas

Baigęs UCLA matematikos ir kompiuterio technikos mokslus, šiuo metu Linas dirba Litton kompanijoje kaip inžinierius.

Jis yra aktyvus lietuviškoje veikloje: ilgametis Jaunimo Sąjungos Los Angeles skyriaus valdybos narys, Šeštadieninės mokyklos mokytojas, parapijos choro vicepirmininkas, bažnyčioje lektorius.

Linas yra veiklus ateitininkas, vadovavęs įvairiose stovyklose. Jis dalyvavo "Viva Europa" spektaklyje, yra Bangos sporto klubo narys ir Spindulio tautinių šokių ir dainų ansamblio seniūnas.

Regina Stančikaitė — švietimo reikalų vedėja

Baigusi Cal State University — Los Angeles vaikų išsivystymo (Child Development) srityje. Šiais metais pradės dėstyti Šv. Kazimiero parapijos pradžios mokykloje ir mokytojauti Los Angeles lituanistinėje mkykloje.

Regina ilgus metus dirba su jaunimu skautų organizacijoje, kur jinai dabar yra akademikų ASD Los Angeles skyriaus pavaduotoja, skaučių draugovės adjutantė, skaučių draugovės draugininkė ir stovyklos viršininkė. Regina taip pat yra buvusi LA Jaunimo Sąjungos narė ir to skyriaus laikraštėlio redaktorė.

Jinai dalyvauja Spindulio tautinių šokiu ir dainų ansamblyje. ir buvo "Viva Europa" spektaklio narė.

Red. pastaba: apie G. Grušą rasite žinių viršelio aprašyme.

— Kokie yra PLJ Sąjungos tikslai?

— PLJS yra išeivijos lietuvių jaunimo junginys. Pagal savo statutą, PLJS turi labai didelį uždavinį. Tą uždavini vykdo jungiant "lietuvių jaunimo organizacijoms priklausantį jaunimą bei paskirus asmenis: rūpinasi bendru jaunimo veiklos planavimu bei derinimu; informuoja lietuvių jaunimą aktualiais klausimais; parūpina kultūrines, švietimo ir kitas pagalbines priemones jaunimo veiklai; kartu su PLB valdyba ruošia Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresus, kurie vyksta ne rečiau kaip kas penkeri metai". PLJS taip pat vykdo Lietuvių Chartą. Ši bendra organizacijos apimtis yra papildyta kiekviename Jaunimo Kongrese to Kongreso nutarimais. Šie nutarimai nustato sąjungos veikimo kryptį ligi sekančio kongreso, dažnai įpareigojant PLJS valdybą įvykdyti tam tikrus uždavinius.

Vėliavų aikštė V Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso stovykloj Oberlin, Ohio.

The flag field at the Fifth Lithauinan World Youth Congress Camp in Oberlin, Ohio.

— *Kiek narių turi PLJ Sąjunga?*

Jaunimo Sąjungos nariais yra lietuvių kilmės jaunimas tarp 16 ir 35 metų amžiaus, kurių nusistatymai nėra priešingi lietuvių tautos interesams, pagal Lietuvių Chartoje nustatytus dėsnius. Tiksliai apskaičiuoti narių skaičių sunku. Žinome, kad iš narių tik mažuma yra aktyvūs mūsų tarpe. Visuomenė yra atitolus nuo didelio skaičiaus lietuviškos kilmės jaunimo, iš dalies dėl to, kad jie silpnai kalba lietuviškai arba visiškai nemoka lietuviškai. (Redakcijos pastaba: Gal tiksliau būtų pasakius — *kad toks lietuviškai nekalbantis jaunimas yra atitolęs nuo lietuviškos visuomenės?*)

Šį atitolimą ryškiai matome trečioje, kevirtoje ir penktoje kartoje. Šiame kongrese dalyvavo nemažas skaičius lituviškai nekalbančio lietuvių kilmės jaunimo. Pastebėjome, kad jie domisi lietuviškais reikalais ir pasiryžę smarkiai dirbti savo tautos labui. Žinant, kad turime daug jaunimo visame pasaulyje, taip pat žinome, kad yra didelis skaičius jaunų žmonių, kurie mielai aktyviai prisidėtų, jei būtų priimti ir pristatyti prie realaus ir konkretaus darbo. Seka išvada, kad, nors mūsų narių skaičius apima visą išeivijos tautiškai sąmoningą lietuvišką jaunimą, turime išjudinti ir nutolusius ir neveikiančius narius.

— *Keleriems metams renkama PLJS valdyba? Kur bus sekantis LPJS kongresas?*

PLJS valdyba yra renkama per kongresų sesijas ir vadovauja sąjungai ligi sekančio kongreso. Šiame kongrese vienu balsu nubalsuota, kad sekantis kongresas įvyks Australijoje 1987-1988 metais. Tai yra 1987 m gruodžio ir 1988 m. sausio mėn. — Australijos vasaroje. Išeina, kad mūsų valdybos kadencija yra keturiems su puse metų.

— *Ar PLJS yra politinė organizacija?*

— Kaip minėjau anksčiau, PLJS yra išeivijos lietuvių jaunimo junginys. Bet pilnai vykdyti nustatus uždavinius turime veikti įvairiose srityse. Gal geriausiai galime paskirstyti mūsų veiklą į keturias sritis: visuomeninę, kultūrinę, politinę ir švietimo. Įvairiuose kraštuose kai kurios sritys gauna daugiau ar mažiau dėmesio, pagal to krašto reikalavimus ir sąlygas. Pavyzdžiui, Argentinoje, kur nėra demokratinės valdžios, politinė veikla Lietuvos reikalais yra labai silpna. Tai suprantama, nes ten dėl dabartinės valdžios neįmanoma reikšti savo politinę nuomonę. Ten šiuo metu svarbiau parūpinti švietimui me-

Kongreso baigime buv. PLJS pirm. Gintaras Aukštuolis perduoda naujam PLJS pirmininkui Gintarui Grušui tradicinį gaublį. Tai yra valdybų pasikeitimo ženklas.

At the end of the Congress, past president Gintaras Aukstuolis presents current president G. Grusas with the symbol of leadership.

Birutė Prašmutaitė, Australijos LJS pirmininkė, pristato Australijos pasiūlymą šeimininkauti sekančiam kongresui.

Birute Prasmutas, president of the Lithuanian Australian Youth Association, submits a proposal to have Australia host the next Congress.

džiagos, kad norintieji pramokti lietuviškai ar išlaikyti savo lietuvių kalbą, galėtų tai padaryti.

Iš kitos pusės, Amerikoje politinė veikla yra labai gyva jaunimo tarpe. Mes skatiname ir remiame jų veiklą, bet ją koordinuoja krašto valdyba. PLJS valdyba tiesiogiai vadovauja politinėje veikloje tada, kai reikalas yra tarptautinio masto arba jei reikia koordinuoti politinę veiklą tarp kraštų. Mūsų valdybos politinės veiklos koordinatorė yra Danutė Mažeikienė.

V PLJS kongresas yra plačiai pasisakęs dėl jaunimo dalyvavimo politinėje veikloje, raginant politinį sąmoningumą ir aktyvų politinį veikimą. Visi tie nutarimai bus atspausdinti "Pasaulio lietuvio" žurnale.

— *Kokią esate numatę veikimo programą?*

— Esame tik ką grįžę iš kongreso ir dar neturėjome posėdžio, taigi, konkrečios veikimo programos ("penkerių metų plano") dar neturime. Mūsų veikla yra pagrindinai išdėstyta kongreso suvažiavimo atstovų išleistuose nutarimuose.

Kongrese buvo iškeltos trys svarbios mintys, kurios kartojasi per daugumą nutarimų.

Pirmiausia pabrėžta ryšių svarba. Geri ryšiai ir jų išlaikymas yra būtina visuomeninėje veikloje; greitos reakcijos tinklai reaguoti į krizes lietuviams yra nepaprastai naudingi; ir kultūrinėje veikloje palaikyti kontaktą tarp kraštų kultūrinių renginių pasikeitimu stiprina lietuvybės išlaikymą.

Antroje eilėje, atsižvelgiant į tai, kad visas pasaulis žengia į "informacijos erą", pabrėžiame svarbą turėti geras informacijos platinimo bei rinkimo sistemas. Nemažai buvo kalbėta apie sąrašų rinkimą ir žiniaraščių leidimą bei informacijos platinimą lietuviškais reikalais kitataučių tarpe.

Trečias dalykas, kuris turbūt geriausiai susumuoja kongreso dalyvių nuotaiką, tai dėmesio skyrimas konkrečių darbų vykdymui. Ne vieną kartą buvo girdėti pasisakymas, kad "mums užtenka kalbų, reikia konkrečių darbų" ir todėl nutarimuose rasite didelį skaičių labai konkrečių projektų, kuriuos nauja valdyba yra arba skatinama arba įpareigota atlikti.

Galbūt didžiausia kliūtis visai veiklai mums šiuo metu yra lėšų trūkumas. Grįžome iš kongreso su daugeliu idėjų ir projektų, bet, atrodo, kad didelė dalis mūsų jėgų turės būti paskirta lėšų telkimui. Pradedant savo kadenciją su žymiai mažesniu iždu, negu buvusi vadyba turėjo, teks smarkiai dirbti, kad finansiškai pajėgtume įgyvendinti savo nustatytus projektus.

— *Kiek Los Angeles skyrius dabar turi narių? Kas skyriui vadovauja?*

Jaunimo Sąjungos Los Angeles skyriui priklauso maždaug 200 jaunimo, bent tiek turime savo sąrašuose. Žinome, kad apylinkėje yra daugiau lietuvių kilmės jaunuolių, bet jų nepasiekiame. Didesniuose šokių parengimuose susilaukiame 100-150, kituose parengimuose 25-50, o rimtesnuiose, pvz., literatūros vakare — dar mažiau.

Los Angeles skyriui šiuo metu vadovauja Tadas Dabšys. Jo valdybą sudaro: Dainius Petronis, Leonas Valaitis, Saulius Stančikas, Audronė Bužėnaitė, Tomas Girnius, Vita Polikaitytė-Vilkienė, Arvydas Raulinaitis, Linas Polikaitis, Ramunė Ruzgytė, Rimvydas Paškauskas, Edmundas Brinkis ir Gintaras Grušas. Šios valdybos kadencija baigiasi šių metų spalio mėnesį.

— *Ačiū Gintarui už plačias ir išsamias žinias apie lietuvių jaunimą ir jo veiklos planus. Linkime geriausios sėkmės ir tikimės, kad jaunimas neužsikrės senųjų "ligomis" ir savo veiklą vykdys plačios toleracijos keliu lietuvis lietuviui.*

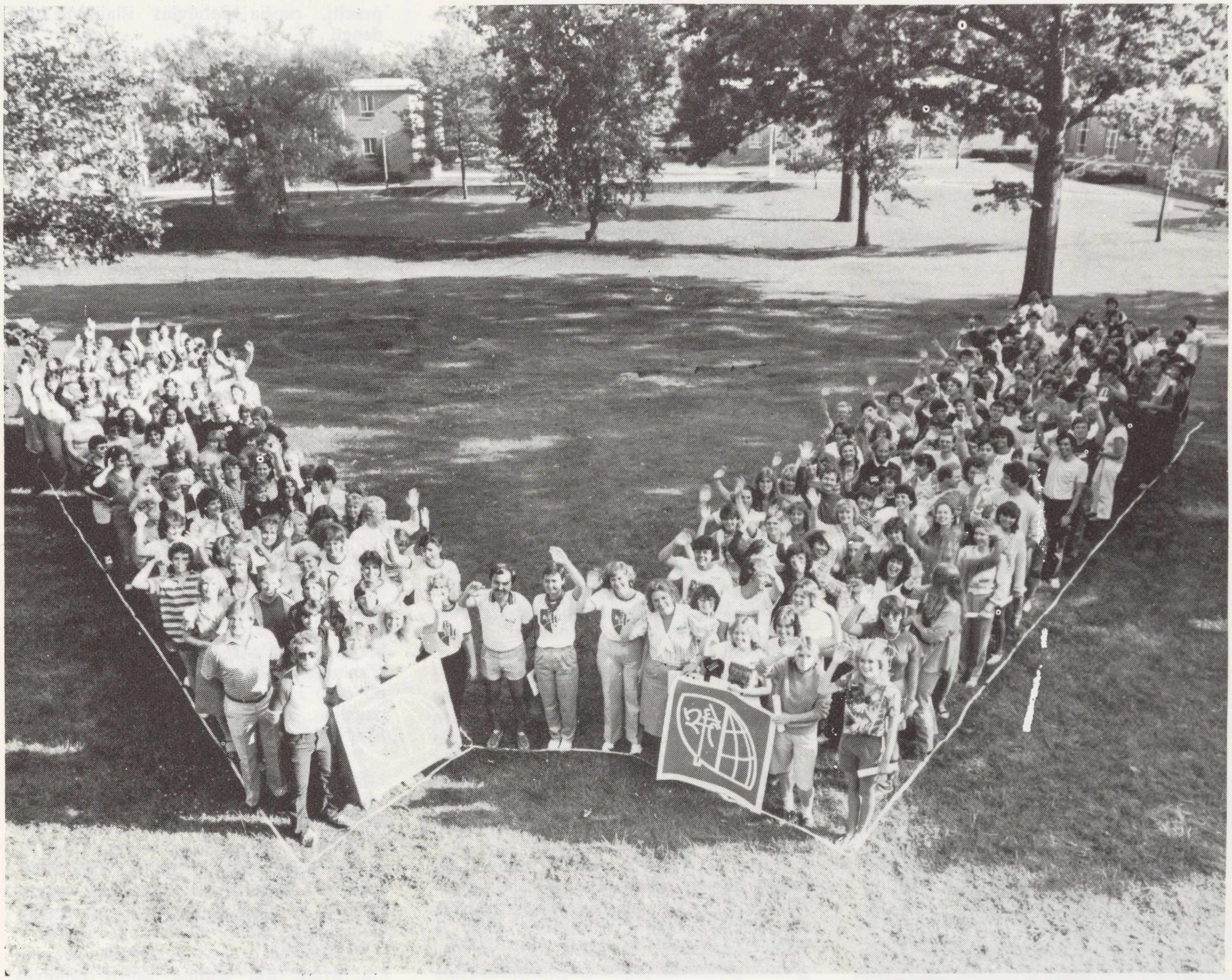

Visi V PLJK dayviai Kongreso stovykloje. **—Foto Linas Meilus** *The participants at the Fifth Lithuanian World Youth Congress Camp.*

NAUJŲ KNYGŲ PAMINĖJIMAS

Elena Juciūtė "Igarkos Naujamiestis," reportažinė knyga, 1983 m., Marijos Nekalto Prasidėjimo Seselių leidinys, Putnam, Conn. Tiražas nei kaina nepažymėta.

Tai 242 puslapių didesnio už romaną formato knyga, su keliolika nuotraukų iš Sibiro lietuvių gyvenimo.

Knyga parašyta lengvu E. Juciūtei būdingu, vaizdžios realybės atpasakojimo stiliumi, įpinant pokalbių (net ir risiškai), humoro; vietomis yra ir statistikos.

Ši knyga nebepasako nieko naujesnio, ko E. Juciutė nebūtų pasakiusi ankstesnėse savo knygose; taip pat, ir šios knygos skyriuose yra tų pačių faktų pakartojimo.

□

"The Toast to the Host"

Tai poeto Nado Rastenio pomirtinė poezijos knyga angliškai, paties autoriaus ilgų metų piešiniais iliustruota, išleista 1983 m. našlės Julijos Rastenienės rūpesčiu. Atspausta "Vilties" leidykloje. Kaina nepažymėta.

Nadas Rastenis (1891-1980) kilęs iš Švenčionių apylinkės, aštuoniolikos metų amžiaus atvykęs į Ameriką, kur dirbo įvairius darbus, baigė teisės mokslus ir, ką beveikdamas, nuolatos rašė poeziją—lietuvių ir anglų kalbomis.

Reikšmingiausi mums jo darbai yra Kr. Donelaičio ir A. Baranausko poezijos vertimai į anglų kalbą.

"The Toast to the Host" yra poetizuotas filosofinis kūrinys, poema. Per gamtos grožį autorius pajutęs Visatos grožį, jos esmę ir patį Kūrėją-Dievą, begalinės Kosmoso gilybės ir joje nuostabaus žmogaus pasaulio Sumanytoją ir Globėją. Autorius išreiškia visu tuo pasigėrėjimą, atsidavimą ir meilę.

Iš šios knygos sužinome, kad Nadas Rastenis turėjo ir dailininko-grafiko talentą; nes jo iliustraciniai piešiniai—saviti ir įdomūs.

Reikia pabrėžti, kad knyga gražiai, elegantiškai išleista; geras popierius, aplanke jauno N. Rastenio nuotrauka ir jo biografijos santrauka, geras piešinių ir teksto išdėstymas; gal tik viršelio aplankui būtų geriau tikusi juoda, o ne ruda spalva.

Tikriausiai, šis gražus išėjusiam iš šio pasaulio Poetui paminklas yra Julijos Rastenienės meilės gyvenimo draugui, gero meninio skonio ir nuoširdžių pastangų vaisius. Tikrai graži knyga. Išreiškusi pagarbą savo vyrui, Julija Rastenienė pati verta pagarbos.

—A.R

———————

POPIETĖ SU ISTORINE MŪSŲ PRAEITIMI

Rūta Kleva Vidžiūnienė

Kai vieną karštą ir tvankų rytą Pasaulio Lietuvių Dienų metu Čikagoje mano automobiliukas su atodūsiu pagaliau įriedėjo į patį Čikagos miestą, mieguistumą staigiai išblaškė greitkelio pakraštyje užrašas *Lithuanian Cultural Museum*. Seniai žinojau apie Stanley Balzeko Jr. įkurtą lietuvišką muziejų, tokį nuostabų jau kelin tos generacijos lietuvio, sėkmingo biznieriaus, įnašą savo kilmės kraštui, nes pastoviai gaudavau muziejaus leidinuką, bet pamačiusi tą neišvengiamai kiekvieno keleivio pastebimą reklamą sau šventai pasižadėjau pati pamatyti tą rinkinį ir paspausti su pagarba jo sumanytojui ranką.

Pažadą ištesėjau ir dabar noriu su jumis pasidalinti savo įspūdžiais. Gal daug kartų yra apie tai rašyta, bet kiekvieno akys mato kitaip, todėl sugrįžau į muziejų dar pamatyti ir skelbiamos lietuviškų žemėlapių parodos. Kaip kiekviena kontraversija sukelia susidomėjimą, taip ir spaudos atsiliepimai, ir net barniai, dėl įvairių mūsų žemėlapių specialistų pastangų paveikė ir mane, šiaip jau gana abejingą žemėlapių menui, pasižiūrėti tų kūrinių sava akimi.

Pirmiausia įvesiu jus į žemėlapių meną, kaip į grafinę kūrybą. Ilgokai niekas to nelaikė kūryba, nes pirmieji žemėlapiai buvo padiktuoti karių bei navigatorių reikalavimų. Tik spausdinimo proceso įvedimas atidarė duris į fantazijos pasaulį, įgraviravimo plokštėje menui suteikdamas naujas galimybes. Daugelis garsių to meto dailininkų bandė savo ranką prie metalo plokštės braižymo, — kaip Duereris, da Vinci, Merian, Hollar, Callot ir Holbein. Tad tame darbe rankas sujungė menas ir mokslas, išdekoruodamas kūrinį to laikotarpio ornamentacija ir forma.

Balzeko Muziejus, pasirinkdamas šią formą lietuvių kilmės ir kultūros reprezentacijai, padarė pradžią tokios krypties muziejams Čikagoje, o lietuvių atveju ir visoje Amerikoje. Šiandien todėl su pagrindu galim džiaugtis ir didžiuotis šios įstaigos turtingo ir vis augančio archyvo rinkiniais mūsų pašto ženklų, senų pinigų, gintaro, netgi lietuviško meno srityse, tiek liaudiškoje, tiek jau individų kūrybos formoje. Čia atrasime puikų Adolfo Valeškos spalvoto stiklo vitražą "Lietuviškas pavasaris" bei Petro Rimšos garsų "Artoją", paskolintą iš Bostono Dailiųjų Menų muziejaus.

Neatsilieka ir knygos: 15 tūkstančių knygų rinkinys, kuriame randame apie 1000 retų leidinių, senų maldaknygių, senų lietuviškų laikraščių, bibliografinį Aleksandro Ružancovo archyvą, apie kurį girdėjau dar Lietuvoje, be to, rinkinys audinių, lėlių, išmargintų velykinių kiaušinių, kalėdinių puošmenų, karališkųjų mūsų tradicijų atmintinų pavyzdžių, namų ruošos įrankių. Muziejuje taip pat dažnai vyksta tradiciniai kursai tiek kalėdinių šiaudinukų mokslo, margučių dažymo, tiek jaunimo ir senimo diskusijos apie lietuvišką kilmę ir kultūrą.

Kas remia šituos puikius suėjimus, skirtus pažinimo ir meilės palaikymui savo kilmės kraštui? Štai jau 1968 metais prie muziejaus įsisteigė moterų būrelis (Women's Guild), kuris ir rūpinasi svečių kalbėtojų kvietimu, pokalbiais apie Lietuvos praeitį, ruošia pobūvius išlaidoms padengti.

Bet grįžkime prie žemėlapių. S. Balzekas Jr steigė šią žemėlapių kolekciją savo mirusios žmonos Irenos atminimui. Joje yra daugiau kaip 400 retų senoviškų ir moderniosios Lietuvos žemėlapių, kiek tai mus riša su visa rytine Europos dalimi. Čia randame pirmąjį Lietuvos, kaip visai atskiros valstybės, žemėlapį, paruoštą Mercatoriaus; žemėlapį "Radvilas", paruoštą Blaeu 1613 metais; pirmąjį nepriklausomoj Lietuvoj išleistą žemėlapį, paruoštą Povilo Matulonio 1922 m. — tai "kalnuotumo nuotakumo Lietuvos žemėlapis". Šie reti pavyzdžiai buvo rodomi pirmoje Balzeko muziejaus parodoje ir turi didelę istorinę reikšmę. Antroje parodoje jau buvo rodomi garsių Europos kartografų darbai iš XVI ir XVIII šimtmečių, liečiantys Lietuvą, taip pat buvo paskaitėlė tos srities žinovo George Ritzlin apie retų žemėlapių rinkinius.

Parodoje "Lietuva laiko atspindžiuose" (Lithuania: Reflections in Time — An Illustrated History) kalbama apie mūsų kilmę ir kelią nuo aisčių sustojimo Baltijos krantuose iki šių dienų. Impozantiškas šaltinių rinkinys, kuriame perbėgame G. Mercator, J. Matejkos "Žalgirio mūšį", uniją su lenkais, rusų padalinimus, M. Gimbutienės knygas, J. Andriaus Lietuvą po caro rusais, antrąjį pasaulinį karą ir, pagaliau, sovietus. Labai įspūdingas rinkinys, kalbąs vaizdais ir faktais.

Parodoje, kurioje man teko būti, girdėjome kalbant jauną entuziastę paskaitininkę Pat Bakūnas, visa širdimi pasinėrusią į mūsų istorinių žemėlapių studijas. Ji dabar ruošia katalogą, kuriame tilps visų tų istorinių davinių rinkinio aprašymai. Lauksime to katalogo. Paskaitoje susipažinau ir su mūsų vicekonsule p. Kriaučiūniene, kuri paliko labai puikų įspūdį.

Paminėtina ir prie muziejaus veikianti krautuvėlė, kur galima įsigyti Lietuvos pinigų, pašto ženklų ir šiaip atminimui bei dovanoms tinkamų lietuviškais raštais puoštų suvenyrų, kaip marškinukų, vyno stiklų su puikiai įgraviruota mūsų Vytimi. Tokiu būdu, kiekvieną kartą sakydami "Į sveikatą!" mielai prisiminsime ir šį gražų vizitą į tokį originalų muziejų. O jei dar kuris iš mūsų turime relikvijų, kaip senų maldaknygių, leidinių ar meno dirbinių, kuriuos norėtume palikti sekančių kartų pasigėrėjimui ir savo tautinės kilmės pažinimui arba net ir svetimtaučių akims, kurios domėsis mūsų praeitimi, Balzeko *Museum of Lithuanian Culture* (4012 Archer Ave., Chicago, Illinois, 60632) visuomet bus dėkingas.

Pagarba šiam šviesiam žmogui, muziejaus įsteigėjui ir globėjui, ir jo bendradarbiams už meilę, darbą ir ištvermę tokiame svarbiame užsimojime.

Stanley Balzekas ir R. Kl. Vidžiūnienė Balzeko muziejuje Čikagoje.

Stanley Balzekas and R. Kl. Vidziuniene visit the Balzekas museum.

ALĖ RŪTA

"CAT-CAY," BAHAMAS

Aleksandrai

Atlante rašalas—juodas ir mėlynas,
dangus apsibarstęs auksiniais dažais.
Naktis šliaužia iš sodų, jūron—vėlinas . . .
Tai ir tu, eilėrašti, juodas rašais.—

Ir kaip susiklosto mūsų gyvenimai!
Šviesaus ar juodo negali įžiūrėt.
Jūroj vakaro varsos keičias, srovena . . .
Rausvuoju šilku apsisiautus erdvė.

Naktis. Dar šypteli žaibas viršum Miami,
Kalifornijos pusėj—aukso varsa.
Aplieja tamsybės, kaip rašalas, žemę . .
Šniokščia tyliai banga. Ir klausom visi.

Baltą namą tamsuma kai apsėmusi,
junti,—toksai mažas Visatoj esi!
Kalbi, Dievo knygą atvėręs,
"Oremus" . . .
Ir siela jau skęsta aušros ilgesy.

M. ir B.

Ankstyvas sekmadienio rytas. Miami.
Ačiu Dievui!—Už truputį miego,
blaivią galvą, gyvybę.
Mintys—nuostabiai ramios,
saulė—danguje žydi.

Vakar buvo—gėlės ir meilė, Vestuvės.
Gražūs, jauni. Jų veiduose—rožės.
Dieve duok—ištesėti!
O gyvenimas stumia . . .
Tai keliaukit—gėlėti!

METAI — PAUKŠČIAI

Edmundui

Pakrantėj krankia žuvėdrų pulkas:
skrenda, plasnoja ir tupia.
O smėlis baltas, Ir akmuo pilkas
mums — gyvenimo upėj.

Atskridus tūpė žuvėdra mano,
saulė ją pasitiko.
Skaitau, lyg puslapius iš romano
ošiant Atlantui tykiai.

Trisdešimt metų ir dar devyni
neša likimą krantui—
mūsų, Dievo palaimintų dvynių . . .
Paukščiai skrenda ir krenta.

Žuvėdros klykia,—baltos svajonės,
seserys mano ir draugės . . .
Praėjo audros, kurių bijojau,—
valandos slenka saugios.

O dienos į taurę metų krenta,
nešu, kad neišpilti . . .
Ačiu Likimui už šią pakrantę
ir už pilnatvės viltį.— —

Jūros vestuvės

Šviesų nuotakos rūbą užsidėjusi, jūra
vilioja nedrąsų, apdriskusį debesį.
Verkia bangos—mergelės, jų ašaros sūrios.
O paukščiai pakrančių vestuvėmis
stebisi . . .

Jie pakyla, suciepsi,—lyg stygas derina—
pirmutiniam jaunųjų smagiausiajam šokiui.
Kaitri saulė iš kriauklių karolius sau veria,
ima ruoštis daugybė svetelių visokių . . .

Debesėliai jauni jau į pabrolius renkas,
ir nuotaką supa aukštos pamergės—
palmės;—
jau sunertos draugingai jų žaliosios
rankos . . .
Padangėse virpantis oras alma, tik alma.

O pasisuka vėjas išdykėlis, švilpia.—
Ir laivas tolybėj, kaip girtas, nuūkauja . . .
Nebetikros vestuvių—ramybė ir viltys . . .
Iškyla nelauktas abejojimų rūkas.— —

Bet jau užlipa svotas mėnulis į dangų,
Ir pusės jo žibinto turėtų pakakti.— —
Ir nuraudusią nuotaką palmės pridengia,—
tai jūrą! Jos vestuvinę, pirmąją naktį.— —

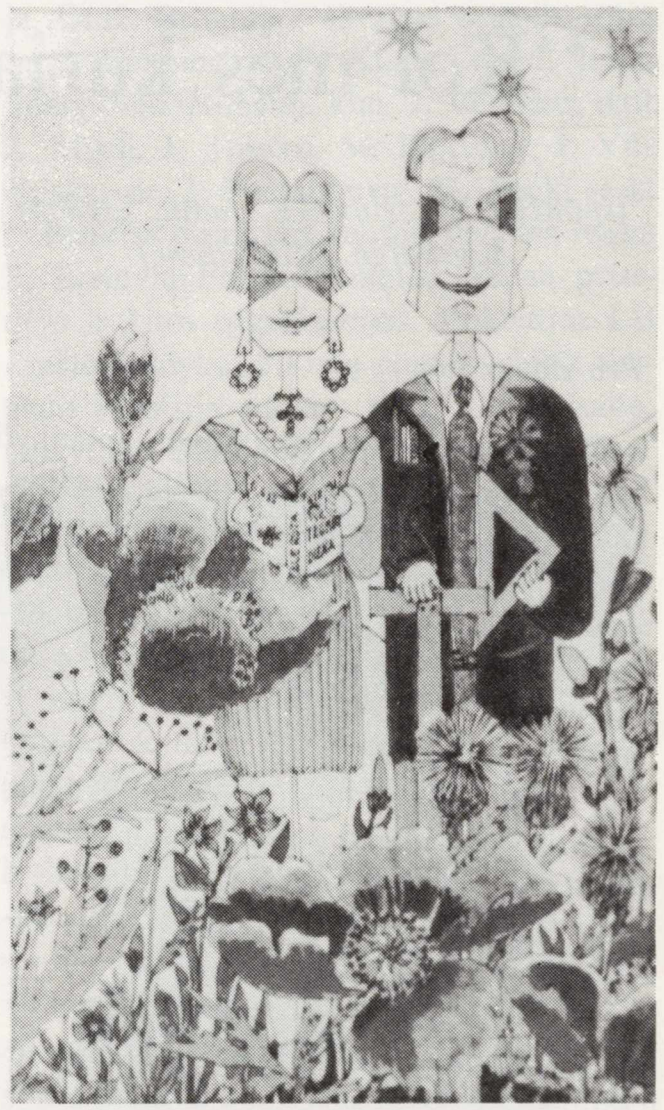

Rašytoja Alė Rūta tarp poezijos ir prozos žiedų.

Spalvota grafika / šaržas
Edm. Arbas

"Kol mes kuriame, mes esame"

Įspūdžiai iš Lietuviškų studijų savaitės Augsburge (Vokietijoje)

Pro domo sua

Mano sena svajonė buvo aplankyti begarsėjančias lietuviškų studijų savaites, kai dar buvo gyvas dr. Jonas Grinius, parašęs studiją apie mano poeziją. Norėjau susitikti su šiuo griežčiausiu, niekeno nepaperkamu literatūros ir meno kritiku po Adomo Jakšto. Dr. J. Grinius mirė, ir mano svajonė užblėso. Bet kai pernai metų gale parašė Alinas Grinienė rengėjų vardu laišką, kviesdama į studijų savaitę su savo poezijos programa, sutikau iš karto, lyg senos svajonės išsipildymo sulaukęs.

Mano literatūrinę kelionę dar papildė kolega K. Barėnas Londone, pasiūlęs literatūros vakarų idėją Anglijoje ir suradęs gerų žmonių, kaip inž. R. Baublys, S. Kasperas ir kun. S. Matulis, kurie mane priėmė ir padėjo vakarų idėjai tapti kūnu net keturiose vietovėse: Londone, Nottinghame, Derby ir Wolverhamptene. Tai davė progos susitikti ne tik su nemažai klausytojų, literatūros mėgėjų, bet ir su vietos literatais — Vladu Šlaitu, Č. V. Obscarsku, L. Švalkum, — ir taip pat aplankyti mielą studijų kolegą Juozą Lingį Stockholme, kur jis baigė mokslus, tarnavo karališkose įstaigose, dėstė universitete ir daugelį metų akademiniuose sluogsniuose reiškiasi kaip neakredituotas lietuvių kultūros ambasadorius.

Žodžiu, kelionė visokeriopai pasipildė ir praturtėjo.

"Augsburgo puota"

Europos Lietuviškų studijų savaitę, šiais metais (liepos 24 — 31 dienomis) įvykusią Augsburge (Vokietijoje) "Europos Lietuvis" pavadino "Augsburgo puota", pasinaudojant prof. J. Ereto žodžiais, savaitės dalyviams linkėdamas "pergyventi širdžių ir protų puotą".

Galime dalyvauti puotoje, kur bus apstas gėrybių širdžiai, protui ir kūnui, bet iš jos išeiti alkanam. Tai priklausys nuo dalyvio, kiek ir kuriomis gėrybėmis jis turės noro ir sugebėjimo pasinaudoti.

Augsburge suruoštos, iš eilės 30-tosios lietuviškų studijų savaitės programa pateikė tikrai neeilinę "širdžių ir protų puotą". Joje paskaitas skaitė daugiau kaip 10 profesorių, daktarų, savo srities specialistų; buvo paminėta Aušros 100 metų, Vaižganto mirties 50 metų, Kražių skerdynių 90 metų ir Dariaus ir Girėno skrydžio 50 metų sukaktys. Buvo kelios dailės parodos (Ž. Mikšio, karikatūristo Civis'o), dalyvavo eilė menininkų, visuomenės, jaunimo atsovų; nuolatinių dalyvių buvo apie 150; o koncertai, specialūs reiginiai sutraukdavo iki 200 publikos.

Paskaitose, svarstybose, renginiuose visą laiką dalyvavo, kartais net aktyviai įsijungdavo vyskupas A. Deksnys, atnašavęs šv Mišias už Tėvynę; kasdien šv. Mišias laikydavo kun. J. Petrošius, asistuojant bent keletui kunigų, kurių savaitėje dalyvavo per 10.

Alina Grinienė, vienintelė dalyvavusi ištisai visose studijų savaitėse.

Alina Grinius, the only one that attended all sessions.

Trys šios studijų savaitės moderatoriai: Dr. K. J. Čeginskas, Vincas Natkevičius, Dr. J. Norkaitis.

Three moderators of the sessions of the week: Dr. K. J. Ceginskas, Vincas Natkevicius, Dr. J. Norkaitis.

Solistė L. Šukytė su pianiste R. Lampsatyte-Kollars po koncerto

Soloist L. Sukyte and her pianist R. Lapsaityte-Kollars after the concert

Vargonais grojo Vyt. Vasyliūnas; giedojime daug padėjo sol. Laima Stepaitienė.

Studijų savaitė pradėta sol. L. Šukytės dainų koncertu, akomponuojant dr. R. Lampsakytei-Kollars. Pirmoje koncerto dalyje solistė atliko 12 R. Schumano dainų vokiškai, o antroje daly — B. Dvariono, V. Klovos, J. Gruodžio, St. Šimkaus, V. Jakubėno ir K. V Banaičio du dainų ciklus. L. Šukytė, šiuo metu Bavarų kamerinės muzikos solistė Miunchene, pasirodė kaip tobula šios srities dainininkė, sužavėjusi klausytojus ypač Gruodžio, Jakubėno ir Banaičio kompozicijomis. Su meniniu įsijautimu jai pritarė pianistė ir muzikologė Raminta Lampsatytė, profesoriaujanti Hamburge.

Savaitė vyko Augsburgo diocezijos sielovados centro rūmuose-akademijoje. Puiki vieta koncertams, paskaitoms, susirinkimams, posėdžiams bei poilsio valandoms, patogūs kambariai nakvynei, — tai St. Ulricho vardo centras, parankus didelio masto suvažiavimams ir renginiams.

Daugumas svečių ir dalyvių tame centre ir gyveno, kasdien tris kartus sočiai valgydinami, irgi beveik vaišinami. Tuo bavarai pasižymi.

Truputis istorijos

Studijų savaičių sukakčiai paminėti išleistas didelis leidinys "30 lietuviškųjų studijų savaičių Europoje", kurį parengė Alina Grinienė.

Dr. Kajetono Čeginsko žodžiais (III-ją studijų savaitę pradedant 1956 m. Neckarsteinache) "Studijų savaitės iššaukė pats gyvenimas, būtent, reikalas susitikti, bičiuliška dvasia pabendrauti, bendrai pamąstyti; reikalas išsinerti iš prakaituoto kasdienybės rūbo ir atsigaivinti gaivinančiuose lietuviškos kūrybos vandenyse. Lygiai gyvenimiška yra ir pati savaitės programa, su paskaitomis ir pranešėjais mes čia gvildensime įvairius klausimus, liečiančius mūsų tautos praeityje sukauptą patirtį, pabartinę padėtį pavergtoje tėvynėje, tremtyje, neužmiršdami mesti žvilgsnį į tarptautinės politikos ir bendrai žmogiškosios dvasios akiračius."

Pastebėdamas, jog nebus pasitenkinta "vienašališka proto kultūra", autorius pažymi, jog rengėjai neužmiršo ir "dvasinio peno" — meninio bei religinio pobūdžio programos dalių. Ir toliau rašė: "Kūryba pilna to žodžio prasme yra žmogiškosios būties žymė. Kol mes kuriame, mes esame. Tą patį reikia pasakyti ir apie visą tautą. Kol lietuviškoji kūryba nepaliaus, tol niekas neišbrauks lietuvių tautos iš gyvųjų tarpo... — — — Nelaimės ištiktai tautai, kovojančiai dėl savo laisvės, dvasinė kūryba visuomet buvo galingas kovos ginklas".

Čia apibrėžtas studijų savaičių pobūdis išliko daug nepakitęs visą 30 metų, o ypač ryškus jis buvo šiemetinės programos įvairių dalių turtingumu ir įvairumu.

Dr. A. Gerutis

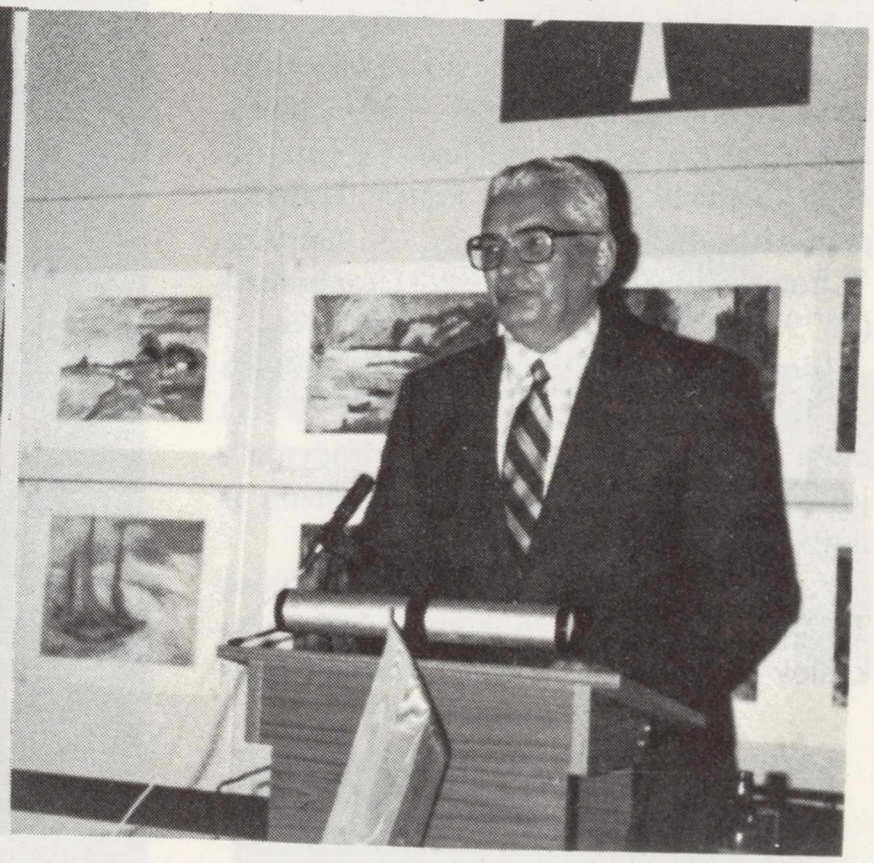

Bronius Kviklys

Sukaktuviniam leidinyje apskaičiuojama, kad studijų savaitėse paskaityta 312 paskaitų ir pranešimų, būta daugelio simpoziumų; daugiausia paskaitų parengė dr. K. Čeginskas — 28 (taigi, beveik kiekvienoje savaitėje), dr. J. Grinius — 25, V. Natkevičius — 20, dr. Z. Ivinskis — 13, V. Banaitis, dr. A. Gerutis, dr. A. Maceina, kun. A Rubikas — po 10; kiti po mažiau, o po vieną — 60 prelegentų. Solistų - dainininkų dalyvavo 17, pianistų ir kitų instrumentalistų — 6, aktorių — 6, rašytojų — 15; dalyvavo keturi meno ansambliai ir 6 tautinių šokių grupės; su savo kūrinių parodomis dalyvavo 18 dailininkų. Visa tai reikėjo suorganizuoti, surasti, sukviesti, priimti, visais techniškais ir ūkio reikalais pasirūpinti. Tam reikėjo iniciatyvos, energijos, takto, sumanumo— organizatorių skaičius leidinyje impozantiškas — 48! Jų tarpe dažniausia pastebėsime A. Grinienę, J. Barasą, kun. A. Rubiką, I. Natkevičienę, dr. J. Norkaitį. Už nepaprastą pasidarbavimą rengiant savaites Alinai Grinienei šis suvažiavimas išreiškė specialią padėką.

Iš pradžių, kol savaitės vyko Vokietijoj, rūpinosi jomis Vokietijos lietuviai, vėliau persikėlus į kitus kraštus (Šveicariją, Italiją, Prancūziją, Angliją, Belgiją, Austriją, Didž. Britaniją), savaitės organizatorių tarpe matome ir P. Klimą, rašyt. Ireną Joerg-Naudžiūnaitę, kun. J. Petrošių, dail. Ž. Mikšį, J. Tomkų, M. Bajoriną, J. Vilčinską, dr. J. Pečiulionytę, R. Bačkį ir k.

Penkias pirmąsias studijų savaites rengė E. Lietuvių Fronto Bičiuliai, vėliau prisidėjo ir kitos organizacijos, Vokietijos LB krašto valdyba. 30-tąją stud. savaitės rengimo komisiją sudarė: stud. J. Barasaitė, mokyt. V. Damijonaitis, A. Grinienė, kun. A. Rubikas, dir. A Šmitas.

Augsburgo dviejose stovyklose gyvenusių lietuvių per porą tūkstančių atminimui paliko šv. Kanizijaus bažnyčioje įmūrytą lentą su įrašu lotyniškai ir lietuviškai ("Tegul meilė Lietuvos dega mūsų širdyse) ir Hochfeldo bei Haunstetteno kryžkelėje kryžių, kuris turėjo būti atnaujintas; šiais metais nespėjus to atlikti, Augsburgo vyskupas, aplankęs studijas, pasveikino dalyvius ir rengėjus ir paskyrė nemažą sumą kryžiaus baigimui. St. Ulricho namų vadovybei pasiūlius, ir kitais metais nutarta studijų savaitę rengti toje pačioje vietoje.

Studijų eiga

Studijų savaitės paskaitų ciklą pradėjo Br. Kviklys paskaita "Aušros atsiradimas ir jos reikšmė lietuvių tautiniam atgimimui" Išsamiai paruoštą paskaitą papildė ir pailiustravo visą savaitę išbuvusi jo paties iš Čikagos atvežta didžiulė knygų paroda, apėmusi kelis momentus: Aušrą ir jos laikotarpį, Kražių skerdynes, Dariaus ir Girėno skrydį ir ok. Lietuvos dabartinę pogrindžio spaudą bei žmogaus ir tikėjimo teisių gynėjus.

Prof. dr. A. Štromas, kaip ir visuomet, atrado "tašką", iš kurio pažiūrėti teko į "Naujas tendencijas bei kryptis Sovietų Sąjungos politikoje".

Kun. A. Rubikas, Galilėjaus sukakties proga kalbėjo apie "Švento Rašto neklaidingumą — 350 metų nuo Galilėaus pasmerkimo". Kun. Rubikas visuomet geros nuotaikos ir sąmojaus, tomis pat nuotaikomis nudažė ir savo paskaitą, neduodamas klausytojams nuobodžiauti.

Gerai parengta ir spaudos duomenimis paremta buvo dr. V. Bieliausko paskaita "Šeima Lietuvoje ir išeivijoje".

Su moksliniu įžvalgumu ir tikslumu dr. P. Reklaitis kalbėjo apie "Lietuvos motyvus Augsburgo grafikoje". Tokie meniniai atradimai yra vertas įnašas į lietuviškąją lituanistikos istoriją. Panaši, istorinio pobūdžio studija buvo ir dr. A. Geručio "Litauische Literarische Gesellschaft (1879 - 1923).

Įdomių, vertų dėmesio minčių iškėlė dr. K. Čeginskas paskaitoje "Lietuva 100 metų praėjus nuo Aušros pasirodymo"; jos tinka tautinei meditacijai šių dienų ir išeivijos klystkelių sąvartyne.

V. Natkevičiaus paskaita apie Juozą Tumą - Vaižgantą ir jo kūrybą "Lietuviškosios dvasios gelmė liaudiniuose Vaižganto personažiuose" buvo tikra atgaiva karštų dienų ir gausių diskusijų atmosferoje.

Prof. Vytautas Vardys iš dviejų generacijų perspektyvos peržvelgė nepriklausomos Lietuvos politinį ir ekonominį kelią. Įdomu, kaip atrodo Lietuvos laisvės gyvenimo metų takai ir vingiai tiems, kurie žiūri iš atokiau; nedaug, atrodo, skiriasi nuo pažiūros tų, kurie tą kelią kūrė ir juo ėjo.

Specialistės žodžiu pasižymėjo dr. R. Lampsatytės paskaita "Čiurlionis palyginant su kitais jo epochos kompozitoriais". Atlikti pianinu pavyzdžiai ir kitos muzikinės ištraukos padėjo daugiau susiorientuoti ir mažiau muzikoje išlavintam klausytojui.

Dr. Vytautas ir dr. Danutė Bieliauskiai

Vytautas Bieliauskas, M.D. and his wife Danute.

Kun. A. Rubikas

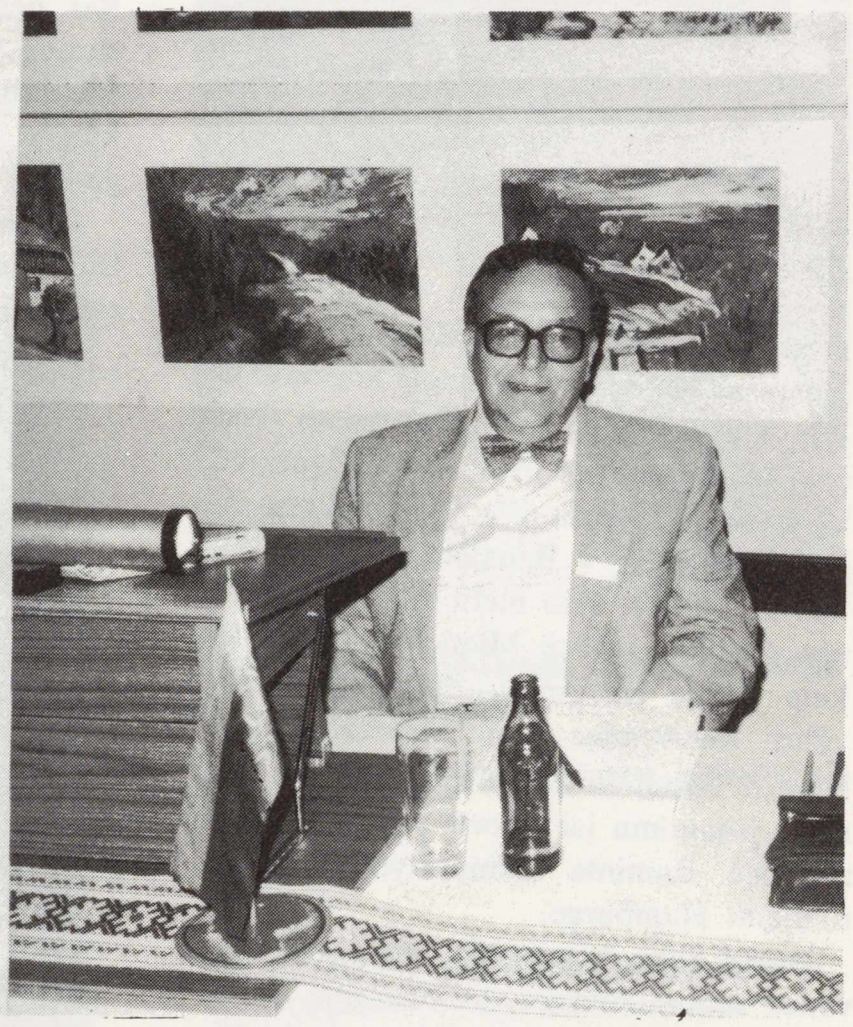

Dr. A. Štromas

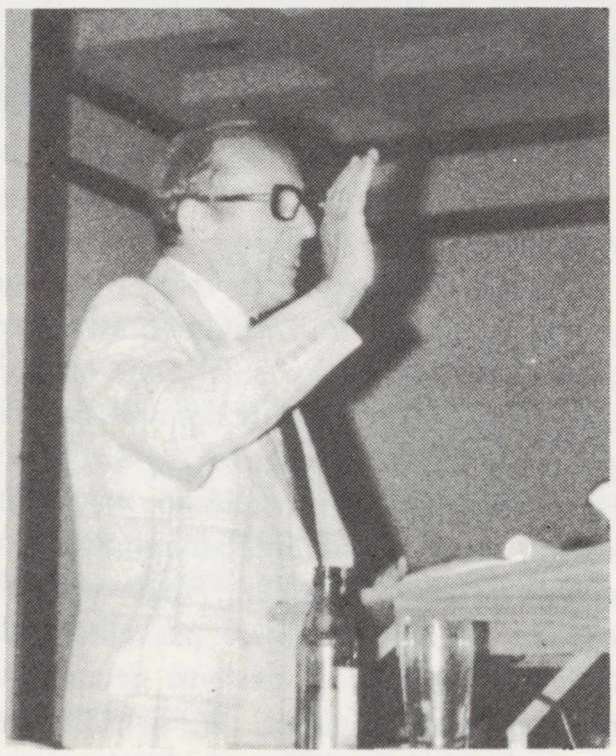

Br. Nainys, "Pasaulio Lietuvio" red.

Br. Nainys, "World Lithuanian" editor

Vaizdiniai iliustruota buvo ir dr. K. Almeno paskaita "Rizikos sąvoka demokratinėje visuomenėje". Tema originali, priėjimas prie jos taip pat; savo naujumu ir neaiškumu ji sukėlė nemažai diskusijų. Nors, reikia pastebėti, diskusijų netrūko po kiekvienos paskaitos,, o jeigu ne diskusijų, tai bent papildymų ar savų samprotavimų bei pastabų.

Tokie studijų ir paskaitų rėmai. O tarp jų vyko dar kitų nusidavimų, kaip ekskursijos į pilis ir meno muziejus, Vokietijos ateitininkų posėdis ir katalikų pasitarimas pastoraciniais klausimais, Europos Lietuvių Bendruomenės vadovų posėdžiai, PLB centro valdybos atstovo pranešimas, pranešimas iš V-jo Pasaulio Lietuvių Jaunimo kongreso, metinė ELF Bičiulių konferencija, filmų ir skaidrių rodymas.

Tradicinę "Tėvynės valandėlę" suorganizavo ir pravedė poetė Eglė Juodvalkė, sumaniai apimdama visus savaitėje vykusius minėjimus; skaitovų tarpan buvo įtraukta nemažai jaunimo.

Valandėlėje skaitė ilgoką savo poemą I. Kaplanas apie Salomėją Nerį, komunistinio košmaro fone bandydamas pateisinti poetės tragediją.

Čia ir porą kitų momentų nuotaikingai pagražino estrados dainininkė Violeta Rakauskaitė-Štromienė.

Šeštadienio vakaras koncertų salėje buvo skirtas poezijai. Čia susilaikydamas nuo savo komentarų, duosiu trumpą ištrauką iš "Europos Lietuvio": "Visi nustebome Bernardo Brazdžionio poezijos vakaro programos išpildymu. Užkampiuose buvo

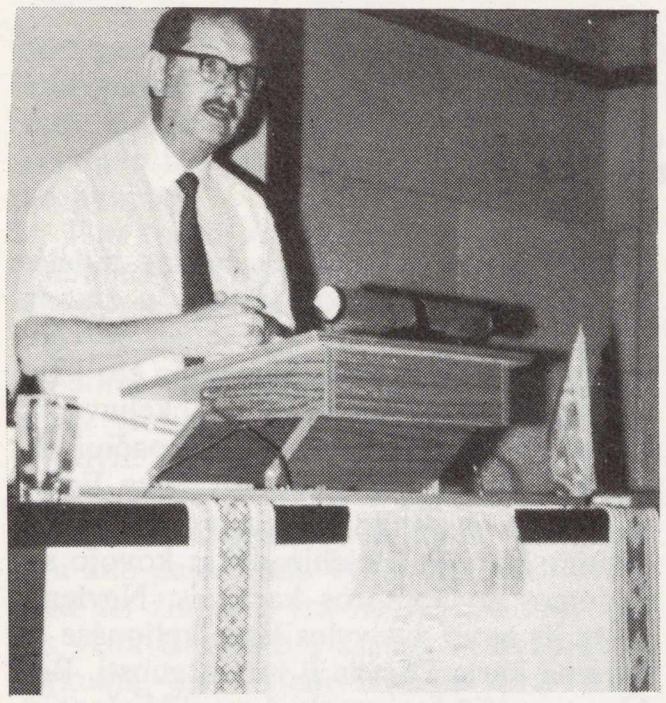

Dr. Vytautas Vardys

girdima, kad, na, ką jis skaitys tuos eilėraščius, kuriuos aš ir pats skaičiau. bet eisiu, kad pamatyčiau Vytę Nemunėlį gyva. Koks visiems nustebimas, kad mums reikėjo maldauti, kad jis paskaitytų savo eilėraštį "Per pasaulį keliauja žmogus". Bernardas Brazdžionis pasirodė ne vien poetas, bet ir kaip pirmos klasės artistas, kuris mus išlaikė savo pasakojimais, na, ir eilėraščiais, dvi valandas ir dar būtume sėdėję..."

Malonu, kad publika nenuobodžiavo, o be to, pamatė ir "gyvą poetą". O kai kam dėl susidėjusių aplinkybių turint anksčiau išvykti, to neteko. Bet vistiek žmogus priėjo prieš tai apgailestavo negalėjęs manęs išgirsti dar 'anais laikais", kai buvau va-

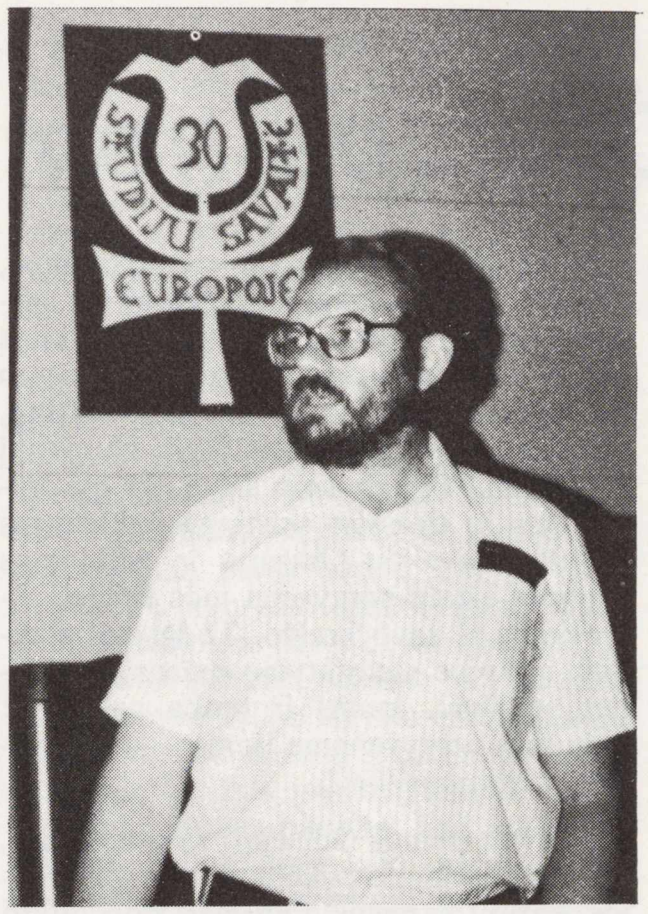

Dr. K. Almenas

kare Šiauliuose, bet dabar džiaugiąsis kad ir neišgirdęs, bet "gyvą" pamatęs.

O man laimė lėmė išbūti visą savaitę, išgirsti ir pamatyti visus paskaitininkus ir dalyvauti tose Europos lietuvių rengiamose tautinėse rekolekcijose, širdies ir proto atgaivoje, susitikti poezijos gerbėjų ir mūzų, kolegų rašytojų ir šviesių proto vyrų, sielos ir dvasios vadovų, šviesių asmenybių ir aukštų dignitorių ir paprastų eilinių, kaip ir aš pats, kai nulipu nuo Parnaso.

B. B.

Poetą Brazdžionį po poezijos vakaro programos apjuosio tautine juosta (rašytoja I. Joerg-Naudžiūnaitė).

Poet Bernardas Brazdzionis receives a Lithuanian sash from writer Irena Joerg-Naudziunas after a successful appearance at Lithuanian Studies Week in Europe.

Stud. Kęstutis Ivinskis

Student Kestutis Ivinskis

Dalis lietuviškų studijų savaitės dalyvių St. Ulrich Haus kieme.

Part of Group in rear yard of St. Ulrich Haus who attended the Week of Lithuanian Studies.

"LIETUVIŲ DIENOSE"

GAUNAMOS KNYGOS

☐ **DAŽYTAS VUALIS.** Pasaulio garsaus rašytojo W. Sommerset Maugham romanas, pagal kurį susuktas filmas "Septintoji nuodėmė." Lietuvių kalbon vertė Stp. Zobarskas. Kaina $3.

☐ **MEŠKIUKAS RUDNOSIUKAS.** Parašė Vytė Nemunėlis; iliustravo spalvotais piešiniais V. Stančikaitė. Tai gražiausia ir labiausiai skaitoma knygutė vaikams.
Kaina $4.00

☐ **ŽAIŽARAS.** Pasaka mažiems, teisybė dideliems. Parašė Daumantas Čibas. Iliustravo A. Korsakaitė-Sutkuvienė.
Kaina $2.00

A. Maceina

Dvejopa tremtis

ODISĖJAS IR ABRAOMAS

Leidinyje "30 Lietuviškųjų studijų savaičių Europoje" redakcija, spausdindama šią A. Maceinos studijos "Rezistencija prieš tremties dvasią" dalį "Odisėją ir Abraomą", rašo: .."... pateikiame .trumpą skyrelį, aprašantį du tremtinius — Odisėją ir Abraomą kaip dvi simbolines nuorodas ir mūsų tremtiškajam keliui. Ana LF Bičiulių konferencija buvo pati pirmoji užuomazga, iš kurios išriedėjo mūsų studijų savaitės, tebetrunkančios jau tris dešimtmečius. Jos liudija mūsų ištvermę, tremties prasmės ieškojimą ir kartu pastangas apibrėžti savą tapatybę: kas gi galų gale mes esame, buvodami svetur? *Šie klausimai ir buvo apmesti minėtoje paskaitoje. Joje aprašomi simboliai ne tik nepaseno, bet dar labiau suaktualėjo, o pastaruoju metu net paaštrėjo, kai mums jau peršama mintis, esą rūpestis grįžti tėvynėn yra nereikalingas net ir Lietuvos laisvės atveju, kadangi ir svetur likę turime didelių uždavinių: Odisėjui nėra reikalo pasiekti savo tėviškę Itaką; jis ir pas Kirkę gali rasti darbo ir net pakeisti savo išvaizdą; Kalipsės oloje jis gali žavėtis jos burtais visą gyvenimą; Lotofagų gi šalis teikia pakankamai saldžių vaisių, kurių paragavus praeina noras ieškoti netektos tėvynės. Mums nuolatos siūloma šių vaisių, o nekartą ir mes patys jų ieškome, kad pamirštume, kas esame. Visokios diskusijos apie savo "tapatybę", apie "prasmę", mokytis ar nesimokyti lietuviškai, "dirbti tarp lietuvių" ir yra ano lotofagų krašto troškulys:*

O, vakaro dangus! Ar *čia* jis kitas?
Ar ne vistiek, kurlink bangelės ritas?

— tai vieno pokštininko satyra. Tačiau ji virsta nuožmiu mūsojo likimo klausimu: Ar iš tikro vistiek, kurlink bangelės ritas — į Kirkės salą ar į Itaką?

Apmąstyti šiam klausimui ir skelbiame ištrauką iš minėtos pirmykštės paskaitos, pradėjusios mūsų rūpestį savimi pačiais.

Pritardamas tai minčiai, ir LD žurnalas nori su A. Maceina aptarti, kas yra tremtis Odisėjui ir kas Abraomui ir kas mums.

Priešais mus stovi du tremties tipai, tiksliau sakant, du jos *prototipai,* du pirmavaizdžiai, kurie apsprendžia visas kitas tremties formas; tai *Odisėjo ir Abraomo tremtis.* Abu jie yra palikę savą tėviškę, abu todėl gyvena tremtiškąjį klajoklinį gyvenimą. Tačiau kaip labai šis gyvenimas yra jų dvasioje skirtingas; skirtingas *tremties sąmone.* Odisėjas ir Abraomas iš esmės kitaip pergyvena juos ištikusį išbloškimą iš savo krašto. Todėl kai siandien ieškome nusistatymo *mūsosios* tremties atžvilgiu, mums ir tenka paklausti: kaip mes pergyvename tremtį — *odisėjiškai ar abraomiškai?*

Kas yra tremtis Odisėjui? *Pasmerkimas,* kilęs iš Poseidono pykčio. Pasibaigus Trojos karui, karžygis Odisėjas nori grįžti namo; į savo tėvišką Itakos salą, pas savo žmoną Penelopę ir savo sūnų Telemachą. Tačiau Poseidonas, rūstusis vandenų dievas, kliudo šiam grįžimui, ir Odisėjas yra priverstas ištisą dešimtį metų bastytis po Jonijos salas. Tačiau jis didvyriškai iškenčia šį pasmerkimą. Jis atsispiria visom svetimom vilionėm ir visiem drąsą bei viltį žlugdantiem pavojam. Lotofagų krašte, kurio gyventojai minta saldžiais, kaip medus, lotosų vaisiais, Odisėjas virvėmis pririša prie savo laivo suolų verkiančius savo palydovus, nes žino: *kas šių vaisių paragavo, tas į tėvynę nebegrįžta.* Plaukdamas pro sirenų kraštą,jis vašku užlipdo savo bičiulių ausis, kad negirdėtų anų viliūgų balso, neatsispiriamai žavaus, tačiau nešančio mirtį; sirenos sėdi prie trūnijančių kaulų tų žmonių, kurie savo ausų jų balsui neužsikimšo. Žuvus draugams, Odisėjas vienas atsiduria nimfos Kalypsės burtuose ir jais žavisi ištisus septynerius metus. Tačiau vis dėlto juos pergali ir keliauja toliau. Vienaakis Polifemas rengiasi suėsti jį ir jo draugus. Lestrigon karalienė, didžiulė kaip kalno viršūnė, akmenimis apmėto praplaukiantį jo laivą. Burtininkė Kirkė mėgina paversti juos žemę knaisiojančiomis kiaulėmis. Tačiau visus pavojus Odisėjas pergali savo gudrumu, priešo silpnybių įžvalgumu ir kantrumu, galop jūra jį, *visiškai nuogą,* išmeta į feakų salą. Jis grįžta namo, nieko neparsinešdamas iš tremties — tik gyvybę, pasiryžimą ir tėviškės bei šeimos užgrūdintą meilę.

Kas yra tremtis Abraomui? *Pašaukimas,* kilęs iš Dievo apvaizdos. Charono krašte buvo Abraomo tėviškė. Jis čia vedė Sarą, apsigyveno ir rengėsi įsikurti. Tiesa, vaikų jis neturėjo. Tačiau jis turėjo bandų, ganyklų, turėjo tėviškę. Bet vieną dieną Viešpats tarė jam: "Palik savo kraštą, savo giminę, savo tėvų namus ir eik į šalį, kurią tau parodysiu" (Gen 12,1). Ir Abraomas pakluso. Jis pasiėmė savo žmoną Sarą, mirusio brolio sūnų Lotą ir iškeliavo. Kur yra toji Viešpaties pažadėtoji šalis, jis nežinojo. Dievas jam buvo taip pat pasakęs, kad jis būsiąs didelės tautos tėvas. Bet kokiu būdu? Jo žmona Sara buvo nevaisinga. *Abraomas stovėjo priešais visišką tamsą.* Tačiau jis ėjo į šią tamsą. Jis virto klajokliu. Jis keliavo iš krašto į kraštą, statydamas Viešpačiui altorių ir Jam melsdamasis. Jis buvo Egipte, paskui jį paliko, persiskyrė su Lotu; susitiko karalių Melchizadeką; kovojo su Sodomos ir Gomoros karaliais. Nevieną kartą jis buvo nusivylęs šiose kelionėse ir nevieną kartą Dievas jį turėjo guosti. Bet Abraomas liūdnai atsakydavo: "Viešpatie, ak, Viešpatie! Ką gi Tu gali man duoti, jei esu bevaikis?" (Gen 15,2). Arba į Dievo pažadą duoti jo palikuonims didelę šalį: "Viešpatie, ak Viešpatie, iš kur as galiu žinoti, kad Tu man tai duosi?" (15,8). Ir vis dėlto, nepaisydamas šio jį ištinkančio žmogiškojo nusivylimo, Abraomas savo klajonių nemetė ir niekur neįsikūrė. Nes žinojo, kad Viešpats šaukia jį kažkokiam didžiam, nors ir nepaprastai tamsiam uždaviniui. Pats Abraomas pažadėtosios žemės nepasiekė. Jis palaidojo savo žmoną Sarą Makpelos urvuose, vedė kitą, susilaukė daugybės vaikų ir mirė "senas bei prisisotinęs gyvenimu", kaip sako Šv. Raštas (Gen. 25,8). Jo vaikai jį taip pat palaidojo Makpelos urvuose šalia Saros. Ir tik po pusės tūkstančio metų Abraomo palikuonys pasiekė pažadėtąją žemę, kad po pusantro tūkstančio metų vėl būtų iš jos ištremti. Senoji Charono tėvynė Abraomui bei jo tautai pasiliko toli praeityje.

Tai graikiškoji ir izraelitiškoji tremties samprata. Katrą mes padarysime sava? Katra apspręs mūsų klajones po pasaulį? Kuo virsime: Odisėju ar Abraomu?— Tai klausimas, nuo kurio priklausys visas tolimesnis mūsų likimas, nes po šiais tremties pirmavaizdžiais glūdi ne tik individualinės bei tautinės, bet ir pasaulėžiūrinės skirtybės. *Odisėjas ir Abraomas yra stabmeldiškojo ir krikščioniškojo tremties pergyvenimo išraiškos.*

Odisėjui tremtis, kaip sakyta, yra *pasmerkimas,* kurį jam uždėjo be jo kaltės rūstus Poseidonas. Tai jį ištikusi *nelaimė,* kurią jis stengiasi visomis jėgomis pergalėti. Jis jaučiasi tremtyje lyg kalinys. Jį supančią tikrovę jis pergyvena kaip grėsmę bei kliūtį, kuri jam pastoja kelią į tėviškę. Todėl jo klajonės darosi nevaisingos ir neprasmingos. *Odisėjas savo tremtyje nieko nekuria.* Jis tik atsidaužia į tai, kas yra; pergyvena visa tai arba kaip vilionę arba kaip pavoju, kuriuos kartais nugali, o kartais ir ne. Tačiau *savo* gyvenimo kada pasibaigs šis pasmerkimas. Todėl kada pasibaigs šis pamerkimas. Todėl Homeras Odisėją ir vadina "dieviškuoju kantruoliu". Prasmingai taip pat jis leidžia jūrai šį kantruolį *visiškai nuogą* išmesti ant kranto. Nuogumo simboliu Homeras

nori pasakyti, kad tremtis, pergyvenama kaip pasmerkimas, užuot žmogų praturtinusi, jį tiktai apiplėšia. Jis netenka visko, net savo bičiulių, ir išgelbsti tik pliką savo gyvybę.

Tuo tarpu Abraomui tremtis yra *pašaukimas*. Jis palieka savo tėviškę ne kažkokio tamsaus likimo ištiktas, bet Viešpaties pašauktas. Be abejo, šis pašaukimas Abaomui yra labai tamsus. Jis nežino, koks yra jo turinys ir kaip jis turės jį vykdyti. Tačiau viena jam yra aišku: *jo klajonės yra pašaukimo apraiška*. Kiekvienas jo žingsnis yra prasmingas, nes yra ano pašaukimo vykdymas. Nesvarbu, kad šis žingsnis yra nesykį klaidus, kad jis veda iš krašto į kraštą, is dykumos į dykumą, nuo vieno šulinio prie kito. Svarbu čia yra tai, kad Abraomas yra *tremtinys* ir kad savo tremtškumu jis kaip tik liudija savo pašaukimą — būti pažadėtosios žemės atradėju ir didžios tautos tėvu. Todėl jo santykis su randama aplinka yra visiškai kitoks, negu Odisėjo. Tiesa, *svetimumo sąmonė* jiem abiem yra ta pati. Šv. Rašto žodžiai Abraomui "tavo giminė bus svetimšalė kiekviename krašte, kuris yra ne tavo" (15,13), tinka ir Odisėjui: šis irgi yra viskam svetimas. Vis dėlto jeigu Odisėjas šias svetimybes pergyvena tik kaip pavojus ir viliones, tai Abraomas ima jas kaip objektus ir kuria iš jų *savo* gyvenimą. Abraomas keliauja per pasaulį ne vienišas ir ne nuogas, bet nešinas visu savo susikurto gyvenimo turiniu: savo šeima ir savo turtu, savo papročiais, savo religija, savo bendruomene, kurios jis yra kunigas ir teisėjas, aprūpintojas ir gynėjas. Tačiau *visur jis yra tik svečias*. Jis niekur neįsikuria, niekur nepasidaro *čiabuvis*. Pašaukimo sąmonė neleidžia jam vadinti ne vienos šalies *sava*, nes nė viena jam nėra ta, apie kurią jam Viešpats yra kalbėjęs.

Su tremties samprata siejasi ir laiko *pergyvenimas*. Odisėjas istorijos neturi. Istorija jam vyko tol, kol jis kariavo su trojėnais, ir vyks paskui, kai pasieks gimtąją savo Itaką. Tačiau tremtis jam yra neistorinė iš esmės; neistorinė todėl, kad jo žvilgsnis yra nukreiptas į praeitį. *Odisėjas nuolatos žiūri atgal*. Jis žiūri į tai, kas yra jau buvę. Jis neina pirmyn, bet grįžta atgal. Seniai paliktoji tėviškė su žmona ir sūnumi, su namais ir tarnais yra jo žvilgio objektas. Ši tėviškė jo taip pat *laukia*. Ji taip pat yra pasidariusi neistorinė, nes *laukime istorijos irgi nėra, kaip jos nėra nė grįžime*. Graikiškoje sąmonėje grįžimas bei laukimas įvyksta: Odisėjas pasiekia savo gimtinę. Jo klajonės atsiduria tame pačiame taške, iš kurio buvo prasidėjusios. Tai graži simbolinė išraiška graikiškosios istorijos sampratos. *Viskas eina ratu*, viskas grįžta į tą pačią vietą viskas kartojasi. *Odisėjo grįžimas į Itaką yra simbolis visų daiktų grįžimui į pirmykščią savo būseną*. Laikas neturi ateities. Jis turi tiktai praeitį. Tai, kas vadinama ateitimi, yra tiktai grįžimas atgal. Nėra jokio istorijos tikslo, o tuo pačiu ir jokios prasmės.

Abraomas pergyvena laiką iš esmės skirtingai Jam istorija kaip tik *prasideda* tą akimirką, kai palieka savo kraštą. *Tremtis ir istorija Abraomui yra vienas ir tas pats dalykas*. Jokio žvilgio *atgal* Abraomui gyvenime nėra. Atgal jis nesidairo, nes yra pašauktas visados eiti priekin. *Abraomo žvilgis esmingai yra nukreiptas į ateitį*. Praeitis jam yra uždaryta. Ateitis yra vienintelė gairė, kuri šviečia kelyje. Todėl Abraomas nelaukia, bet *kuria* ir *vykdo*. Jis negrįžta, bet žvelgia priekin. Jis neša istoriją, jis kuria naują istorinę sąmonę, pagrįstą ne visų daiktų grįžimu į tą pačią padėti, bet jų ėjimu Apvaizdos nubrėžto tikslo linkui. *Abrakrikščioniškosios istorijos kūrėjas*. Tai, ką *omas savo tremties sąmone yra pirmasis* Krikščionybė vėliau išvystė visu ryškumu, sakydama, kad daiktai juda Dievo linkui, ir kad jie šį tikslą pasieks; kad jie eina iš nebūties į Būties pilnybę; kad jokio kartojimosi bei grįžimo laike nėra — visa tai jau apreiškė Abraomas savo klajonėmis. Istorija turi tikslą ir tuo pačiu turi prasmę, nors šis tikslas ir būtų neregimas, nors ši prasmė ir būtų labai tamsi.

Nuo to, ar tremtinys gyvena praeitimi ar ateitimi, priklauso, ko jis savo klajonėse ieško. Odisėjas ieško *prarastosios žemės*. Ši žemė jam yra gerai pažįstama: tai jo tėviškė. Ji yra tenai, Itakos saloje; ji yra reali, apčiuopiama, atpažįstama. Ji yra *žemiškoji tikrovė*. Todėl ne idealas yra Odisėjo ieškinys, bet realybė. Odisėjas siekia to, kas jau yra. Tuo tarpu Abraomas ieško *pažadėtosios žemės*. Ji yra jam visiškai nežinoma: nei jos išvaizda, nei jos vieta pasaulio erdvėje. Ji tik stovi prieš jo akis kaip Viešpaties pažadas ir kaip jo paties lūkestis. Kur ir kada jis ją ras, yra paslaptis. Todėl ne prarasta tikrovė, žinoma ir apčiuopiama, yra Abraomo ieškoma, bet *idealas*, savotiška svajonė, kurią reikėtų vadinti net utopija, jeigu ji nebūtų paties Dievo laiduota, kad bus pasiekta.

Taigi šiais trimis atžvilgiais: pačios *tremties* pergyvenimu, *laiko* pergyvenimu ir ieškomojo *objekto* pergyvenimu tremtinys Odisėjas ir skiriasi nuo tremtinio Abraomo. Odisėjas yra *pasmerktas*, Abraomas — *pašauktas;* Odisėjas apsisprendžia pagal *praeitį*, Abraomas — pagal *ateitį;* Odisėjas ieško to, kas *yra*, bet kas prarasta; Abraomas — to, kas dar tik *bus*, bet kas pažadėta. Jeigu tad šiandien keliame klausimą, kurios rūšies tremtiniais mes turime virsti, tai šias tris skirtybes kaip tik reikia turėti galvoje. Kas mes būsime savo tremtyje: *pasmerktieji* kęsti jos viliones ir jos pavojus, ar *pašauktieji* savo klajonėmis skelbti kažką nauja? Besidairantieji *atgal ar žvelgiantieji* priekin? Ieškąto, kas prarasta, ar siekią to, kas dar turi būti sukurta? Tai klausimai, į kuriuos mums visiems reikia atsakyti. Jie nėra abstraktūs. Tik iš karto atrodo, esą jie yra filosofiški ar net teologiški. Iš tikro betgi jie yra labai realūs ir labai kasdieniški, nes nuo jų pasirinkimo priklausys visa mūsų tremtiškoji būtis — net savo smulkmenose.

LIETUVIŲ SPAUDOS LEIDIMO SUNKUMAI

"Kompiuterio fondas"

Užsienyje leidžiamos lietuvių spaudos sunkumai vis didėja: prenumeratorių skaičius mažėja, bendradarbių, rašančių lietuvių kalba, irgi mažėja, leidimo išlaidos trigubai pabrango negu būdavo prieš 20 metų.

Dabar iškyla nauja bėda — mūsų spaudai trūksta raidžių rinkėjų-linotipininkų. Senieji išeina į pensiją, suserga, išmiršta, o jaunimas nesimoko to amato, nes, sako. "karštu būdu" spausdinimas jau "iš mados" išėjęs.

Tekstai dabar renkami kompiuteriais, "šaltu būdu", o spausdinama "ofsetu",— ne nuo švininių raidžių, cinko kliišių, bet nuo atspaudų ant popieriaus ir nuo originalų išdeginama (chemikalais) ant metalinių plokščių, nuo kurių spausdinama.

Nebuvo kitios išeities, teko ir "Lietuvių Dienų" žurnalui ir "Lietuviams Amerikos Vakaruose" pereiti į ofseto spausdinimą. Taip pat turėjome įsigyti ir raidžių rinkimo kompiuterį, kuris yra gana brangus. Pastebėsite kai kuriuos LD žurnalo puslapius, kuriuose tekstas atspaustas žymiai aiškesnėmis raidėmis — tai jau kompiuterio darbas.

Kompiuteriais rinkti gali ir moterys ir senesnio amžiaus žmonės, nes nereikia kilnoti sunkių raidžių magazinų (dėžių).

Raidžių rinkimo kompiuteriai brangūs; jiem yra reikalingas specialus kambario rengimas, tam tikra kambario temperatūra, atskiros elektros linijos ir šaldymo sistemos įvedimas. Visa tai kaštuoja didelius pinigus. Taip laikraščio leidimas dar labiau pabrangsta. O kas tas išlaidas padengs? Prenumeratos kelti jau nebeįmanoma. Kas daryti? Tai sužinojęs, vienas geriausių LD bendradarbių, rašytojas Jurgis Gliauda pasiūlė sudaryti "mašinų fondą" ir pirmas atsiuntė tam fondui $200 auką. Tai konkreti pagalba spaudos išlaikymui ir gerinimui. Esame jam labai dėkingi ir manome, kad atsiras ir daugiau skaitytojų, norinčių prisidėti prie tų didelių spaudos išlaidų sumažinimo ir didesne ar mažesne auka parems "kompiuterio fondą".

Tai skelbiame ne prašydami išmaldos, bet kviesdami prisidėti prie lietuviškos spaudos palaikymo ir tobulinimo. Tai būtų gražus "Aušros" sukakties įprasminimas.

"Kompiuterio fondui" aukotojų sąrašas bus skelbiamas LD žurnale.

Laukiame ir iš anksto dėkojame.

Lietuvių Dienų leidėjas

ENGLISH SECTION

INTERVIEW WITH LORI BACEVIČIUS NELSON

by RUTA SKIRIUS

Lori Bacevicius Nelson heads up the L.A. District Attorney's Victim-Witness Assistance Program which focuses specifically on the needs of victims and witnesses. Staff and volunteers in the Program help victims of violent crime file claims for financial reimbursement, provide information and referral to community resources, explain court procedures, and provide various kinds of support for witnesses while the case goes through the criminal justice system. Thirty-eight states now have laws to compensate vicims of violent crime.

Born in Lithuania, Lori Nelson lives with her husband Kay in Pasadena. She graduated from Immaculate Heart College in 1965 with a bachelor's degree in psychology. Her parents, Mr. and Mrs. Vytautas Bacevicius live in the Los Feliz area of Los Angeles. Her two sisters, Eleanor and Milda, reside in Orange County.

I first became aware of the victims/witness assistance program through a press release announcing that it, and you as its director, have received an award from the National Association of Counties for "distinguished and continuing contributions to the cause of strong and efficient government." When was this program initiated and how did you come to get involved?

The person who established the program is now the attorney general of California, John Van de Camp. He got the program going when he was the Los Angeles district attorney. At first he was just toying with the idea of a possible need for victims' assistance, and which office should administer it.

He went to one of the volunteer organizations in Los Angeles, called the Junior League of Los Angeles, and asked for their support, which they voted to do. And so, it started with five volunteers working in the Criminal Courts Building here in Los Angeles. Just about that time there was some government money that became available through LEAA (Law Enforcement Assistance Association) to fund a small assistance program. Through coincidence, Van de Camp asked me to consider coming to work as its director. When I got on board, more money became available. This is now our fourth grant year of operations and we've been fortunate enough to see an increase in our annual budget each year. The funding is now administered by the office of Criminal Justice Planning, a state agency, instead of LEAA. They distribute the money to 35 counties for this purpose. When I started, there were only six counties receiving monies for assistance programs. Our program in Los Angeles is the largest, of course, because it is the largest county, the most populous county, and has the highest crime rate.

So yours was the first staff position created? And do you still work with volunteers?

Yes, and we work with a lot of volunteers. We have a full-time staff of 30 and we have about 60 volunteers. The exact number varies because we also use student interns from time-to-time—they work in the program in exchange for academic credit. And we have volunteer organizations like the Junior League of Long Beach, the Volunteer League of the San Fernando Valley, lawyers' wives' organizations. As we get more publicity through news media, more individuals call in to volunteer. The Witness Information Desk in the Criminal Courts Building is staffed entirely by volunteers; we could never afford to put paid staff there all day long.

Lori and Kay at a beach in Northern California.

Kay Nelson ir žmona Lori atostogauja šiaurinėje Kalifornijoje.

How was it that you were chosen to direct this program? What made you uniquely qualified for it?

I had been working with the Federal Public Defenders Office in an administrative position for about six years. I was hired into that position when John Van de Kamp was Federal Public Defender. I created for him a program, a one-person show essentially, on alternative sentencing. I gained experience dealing with the courts, the probation department, and the U.S. attorney's office. And I knew the L.A. community rather well in terms of resources and where one goes to get things done. We were able to comeup with some fairly innovative programming to present courts on behalf of the defendant or defendant's family. For example, we offered that, in lieu of someone's going to prison on a sentence, the courts consider a trade in community service. Of course, you have to understand that the kind of crimes committed and tried in the Federal courts are drastically different than the crimes seen in the state courts and prosecuted by the district attorney's office. They are mostly white collar crimes, except for some bank robberies, rather than the violent crimes. But because of the orientation I had towards the community and because this position was seen as requiring a social work background—I have a degree in psychology and have taken some graduate courses in psychology from UCLA—he probably got the idea that I would be interested or qualified in the program. Of course, the program has grown since the time I started it with a staff of 5 and soon I will be hiring 7 more people. My job has changed from one that was more like a first-line supervisor's job to one that is much more administrative and public relations oriented. I have to do many presentations to groups, hold interviews, and talk about legislation and issues that are well beyond questions about how to fill out forms and where to go for help.

How do you explain the fact that while funding for every other public service is getting cut, yours is growing?

That's very easy to answer—it's a very sad answer, though. The funding comes directly from the fines and penalty assessments that judges impose on convisted offenders. So the higher the crime rate, the more money that goes into these programs. We don't rely on taxpayer money at all. California is somewhat unique in this means of funding. It is looked upon as a model for other states, particularly those that don't have any program like this set up yet. In fact, right now I'm working with some people in Washington who are drafting Federal legislation to reimburse crime victims on the Federal level. This resulted from the findings of a study undertaken by President Reagan's task force on violent crime. They are considering setting up a similar structure in terms of funding source—fines and penalties, possibly going into fines and penalties on drug cases where there are tremendous amounts of dollars involved.

What kinds of cases do you give assistance to?

The criteria for anyone to receive assistance through the program is that first, the person be a victim of a crime or a witness to a crime. In some cases we can provide important funding. For example, you could be a victim of a residential burglary when you weren't home, never saw the crime committed and the next thing you know, you get a subpoena to come to court. You have no idea why you're going to court because you never saw anybody

(Continued on Page 17)

. . .INTERVIEW

(Continued frrom Page 16)

break into your home. All you saw was the impact of what had happened to your home. You can call upon the program to find out why you've gotten a subpoena. Also, as a witness you might have a lot of questions about the criminal justice system. Our staff receives training in legal procedures and can assist someone through the court process. Many questions can come up, such as why parents are excluded from the court room when their child is testifying and the parent is a witness or potential witness. If a victim of a violent crime seeks Victim of Violent Crime Reimbursement, which is funded from the same source of revenues as the local program here, they must meet certain criteria spelled out in a government code. Our staff is trained to process all applications. If a victim is eligible for other reimbursement, either insurance, Medi-Cal or Medi-Care, the Victim of Violent Crime Reimbursement Program would not apply. This program is for someone who has absolutely no source of reimbursement.

I noticed there was an average of 741 cases reviewed for Violent Crime Reimbursement per month in 1982. What were the majority of these cases?

Crime by crime, I don't know what the break-down is. Violent crime can be assault, burglary, mayhem, kidnapping or any number of sexual crimes. Our funding sources state that we cannot discriminate in providing services for one crime over another. Our services are to be available to all the categories of crime victims. Of course, the more traumatic, the more violent the crime, the greater the impact it is likely to have on the victim. The death of a son or daughter by a drunk driver is going to have far more of an impact on the parent than, say, possibly the illustration I used of the residential burglary. We claim that the victim of a more violent crime needs more support, more assistance, and is probably more confused. We are finding, too, that some elderly people may need more assistance, whether information, court escort, or transportation.

How is the amount of assistance provided to the victim determined and by whom?

The Board of Control administers the Victim of Violent Crime Reimbursement Program, so they would determine or have the final say on what action to take on a claim. In the state of California, the provisions for a victim of a violent crime are up to $10,000 for medical reimbursement, up to $10,000 for loss of income or support, up to $2275 for a funeral/burial, and possibly up to $3000 for rehabilitation or retraining. Again, that's if there's no possible reimbursement through other sources. We find that many people have health insurance, but their health insurance does not provide 100% coverage. That person probably must pay 20% of the total costs anyway; that 20% may be reimbursed through the state's program if the victim qualifies. That means the person must be a victim of a violent crime, must be a resident of the state, must be an innocent victim of violent crime, must cooperate with the police, must come to court if subpoened. If they meet those provisions, then the victim may qualify.

Also, there are some provisions for emergency aid, emergency money. If you need money for time lost from work due to a crime, due to any injuries, and disability pay has not

Vytautas Bacevicius lunches with his daughter Lori on her birthday.

Vytautas Bacevičius pietauja su dukra Lori jos gimtadienio proga.

yet started, you may qualify to receive an emergency advance. And then, depending on the total amount of the award, it would later be deducted. But our function, the staff's function, is to help a victim put the claim together and send it to the state. Then it's the State Board of Control that will decide whether the claim deserves reimbursement.

Is there a particular type of person that usually seeks your assistance? I'm trying to think of how many people I know that don't have any kind of insurance. Do you find that recent immigrants, or the unemployed, or a certain minority group of people seek your services out more than others?

Well, the people who usually are so down and out that they have no coverage, say no health insurance, will usually qualify for welfare of some kind. So we're not seeing welfare recipients because they will have Medi-Cal which will take care of medical costs. The very well-to-do feel that they want to handle it and don't usually file for any reimbursement. However, once in a while we'll see people who have owned or operated their own businesses who have been held up or shot at the business, put out of work, and had to hire someone, etc. Still, they're not the biggest users of the program. It is the low-to-middle income person who has some coverage but is nonetheless responsible for the other portion of the coverage. But also we had a situation a little while ago with a Lithuanian lady, an older lady, who, in getting knocked down by a purse snatcher, injured her hand and broke her glasses. Well, the state will reimburse for eyeglasses and other prosthetic devices that might be lost or broken during the commission of the crime. We filed a claim on her behalf and got reimbursement for the eyeglasses.

How do they determine 'extent of physical injuries' for example?

It's all based on medical information. Every claim has to be documented with a doctor's report. The staff follow up on that, too.

You, yourself, don't have a law degree, do you? I'm sure you've learned enough about law doing this work?

I've learned enough to know that I don't want to be an attorney, having worked in both the state and federal court systems. Many of my friends are attorneys and that's about as close as I want to get to law I think.

I saw the article that came out in the Los Angeles Times *about your program. It sounded like you were concerned about the fact that if there is a suspect identified by the crime victim and the DA's office does not feel there is enough evidence to prosecute AND WIN, the Board of Control tends to deny them funds unfairly.*

That's correct. It's often a very unfair decision on their part. It is strictly a policy decision, not at all governed by the statute that applies to Victims of Violent Crime Reimbursement. It's become an added burden on the victim that shouldn't be there. Even though there may be some difficulty in proving that the suspect was the actual perpetrator of the crime, that shouldn't say to the victim "this never happened to you." And that is what the Board is saying.

Does this hold mostly for rape cases or all cases?

The examples in the article were mostly sexual assault cases but we have seen a number of other kinds of cases that were ruled on similarly by the Board, like drunk driving cases. Rape or sexual assault cases are the most difficult to prosecute because the victim is in fact the evidence, so this is the first example that would come to mind.

What is the effect on victims in such a case . . . where they come to you for assistance, they are subpoenaed and got to court, and financial assistance is denied because the DAs don't have enough evidence to prove the case beyond a reasonable doubt?

They become disillusioned. I think they become angry . . . if we're talking about the Board of Control not processing a claim because of a lack of prosecution or a not guilty verdict. The victim may feel that "no one believes me," that the crime didn't really occur. In using the example of rape, sometimes it is the victim's word against the defendant's word. And you get a jury of 12 people who come back and say we can't find this person guilty as charged. And the victim knows that it happened . . . so what does it do to her? The statement it might make is that you were not credible enough. Usually if the victims are involved with the criminal justice system as witnesses, they often feel very personally responsible for the outcome of a case, particularly if the verdict comes back not guilty or dismissed. The victims feel that they didn't do

(Continued on Page 18)

. . . INTERVIEW

(Continued from Page 17)

a good enough job in terms of testifying. We reassure them that it's not their job to prosecute the case, that there was the attorney to do that.

I remember when NOW, the National Organization for Women, was fluctuating in their stance towards prosecution of rapists. Some thought the organization should stand behind a policy that was stringent; others were saying it should back a policy that was more lenient and therefore encourage more sentencing of them. Which way would you go on this issue?

I think that a personal assault, whether it's rape or assault with a deadly weapon, where someone is attacking your body, should be met with a stiff penalty. I think it should be at least equal to the crime. I think that people should be locked away for a while if they commit a violent crime. The violent crimes that we see here are just mind boggling: the degree of violence never ceases to amaze and depress me. I hear or read about the things that one person does to another—in terms of torture, mayhem, whatever—that are unimaginable and for people who commit those crimes I feel the sentence should be stiff.

One argument was that if the sentences are stiff then most of the judges, who are usually men, will not administer them . . .

But if they're mandatory sentences, they will. They have to. I think it tells the defendant out there that if you do this, this punishment is what you're looking at, and that's the chance you're going to take if you get caught.

But isn't part of the dilemma also that the "stiff" sentence is why accused rapists are not getting prosecuted? The DA or the judge is reluctant to push it on what is perceived to be a human [male] frailty?

First of all, I think the prosecution is separate from the sentence, from the judge's role. For the prosecutor, if the violations of law exist then prosecution must be handled accordingly. If there is something awry or you just can't prove a case—you know proving a case beyond a reasonable doubt is quite an onus . . .

What would you recommend, then, to change this tacit policy for not processing "unproven" cases?

We feel that if a victim meets the statute requirements for reimbursement, that should be sufficient. I don't believe that the Board of Control needs to address itself to what happened in the Court of Law if it had no bearing on the victim's participation. If a victim went through the process—testified, reported the crime, went to court—that victim then should qualify. Otherwise, the implication is that the reverse is better—to have a case where there is no suspect, only a crime report, and all you want is for the victim to report the crime. My question is, if this victim always qualifies, then why shouldn't the other one that had the misfortune of somehow getting caught up in the criminal-justic system and the defendant was found not guilty. The victims with suspects are looked at differently by the Board of Control and they shouldn't be.

What can you do, though, about the Board of Control?

We're hoping that having some press attention will have some bearing on the Board's policies. They are just policies and not the law.

Have you had any feedback on the article yet?

No, we have some hearings coming up in two weeks. It'll be interesting to see what decisions they make. I understand that the Board has had a lot of inquiries from media since that *L.A. Times* article. They may have to take a look at just what they are doing and what they are saying.

(To Be Continued)

First Love

by JURGIS GLIAUDA

WE WERE DRIVING fast along the highway which paralleled the shore of the huge lake.

Evening was advancing, and the gigantic dying sun, suspended over the leaden glassy water, was being embraced into the bosom of the lake. The lake breathed with dampness and a distinctly perceptible odor of mold. In the immense landscape, in the blue expanse of sea, on the endless road, one somehow sensed a threatening fury; this quality of our surroundings forced us into a melancholy intimacy and a longing for mutual comfort.

There were four of us: an important businessman, his wife, and I and my friend, who, overtaking forty, remained a bachelor.

One of us suddenly proposed stopping at a restaurant prominent along the shore; a snack bar for passers by. Somnolent with the never-ending, monotonous drone of the motor, we welcomed the suggestion. The businessman, our driver, guided the car toward the restaurant.

The snack bar was distinctive, with romantic pretensions, heightened perhaps by the bluish tinge of the evening which was beginning to permeate the air. The sun had already plunged into the darkening waters of the lake. Everything was becoming engulfed in darkness. Reflections of the restaurant's lights skidded across the water in animated, shimmering paths, dwindling, then disappearing in the distance. The darkness of the July night extended its domain over the surroundings. Dark silhouettes unexpectedly sprang up against the background of the lights. It was warm and sultry. All illuminated objects inside the building stood out in sharp, clear relief. An almost tangible longing for sentimental reflection emanated from the shadows . . .

The huge dining room was half empty. An old-fashioned jukebox dozed at one side. I approached the machine, at random selected the waltz "First Love," and inserted a coin.

We ate dinner and listened to the mechanical music. The waltz was being played on an organ. Melancholy like all waltzes, this one stirred the senses with an inclination for light, pensive movement which was transformed into the gliding rhythm of the dance. The lyrics were toneless and monotonous, repeating over and over sighs of a first and vanished love.

The overall effect was to reawaken the sweetly romantic sentiment of one lost in reverie under the influence of the waltz and the organ music, as the evening darkened.

We all enjoyed the waltz, and the businessman's wife asked to hear it again. I willingly complied with her wishes, and again the music enveloped our table.

The businessman, Norkus, remarked with an indulgent smile:

"An appropriate opportunity to recall one's first thrilling delusion, his first love. Here at night, and at the lake. A welcome comfort in this uncomfortable place. When you begin to recollect the past, those forgotten years pass before your eyes. And surprisingly, the past is resurrected so unexpectedly, so vividly."

My friend smiled:

"You're talking about first love. All of it, those first thrills, those obsessions, are self-delusion, sham, tinsel on a Christmas tree. Genuine love is developed, mature, while those first passions are only intoxication, only psychopathology."

The businessman's wife, Laura, asked:

"Haven't you really outgrown the first, the very first fascination, so-called first love."

Norkus interrupted his wife:

"I agree that there is a psychopathological element in one's first love. But this psychopathological first love can never be compared with 'mature' love."

Laura pursed her lips in a light smile, as if to emphasize to us what an odd man her husband was, to want to quibble about love at his age.

Norkus began to reflect:

"I had just arrived in America. I was a greenhorn. I got a job in a big metallurgical plan. There I experienced first love. What a wonderful sensation! I admit, it still haunts me."

Norkus puffed on his pipe:

"I was working on the swing shift, near the main door through which the people on the next shift passed. After a time I began to notice a girl among the crowd passing by. I began to observe her more closely, and started to anticipate her passing near me. I was excited by her nearness. It began to torture me. Of course, she was completely unaware that I waited in torment to see her for a moment. She went by like a shadow, an illusion, a nymph. I stood waiting by those fateful doors out of my mind. I was like a certain bird, longing for the development of powerful wings to carry it to the highest heavens. Yes, that's just how it was!

"I began to live only for those fleeting moments that would yield a vision of my nymph. Refusing to leave my observation post, I turned down a job in another sector which would have meant a raise in pay. I virtually mounted watch by the door

(Continued on Page 19)

First Love

(Continued from Page 19)

my enchantress must pass through. I even thought of revealing myself to her. Nameless, she was not a mere girl to me; she was a fairy tale princess. Everything about her seemed to me unique, different from others, luminous, novel. With her appearance among a group of people, I suffered in delight, I reveled in this agony of bliss. Everywhere, I was restless. I began to roam taverns and drink . . .

"Once, late in the evening, outside the door of a tavern, I saw my captivating girl. A crude character was holding her arm, apparently trying to prevent her leaving him. I leaped to confront the lout, and threateningly ordered the hulking fellow, 'Let her go!' That's just the greenhorn I was then! They both looked at me in surprise and . . . burst out laughing. They roared right in my face. Then I realized: the man was drunk. And she was drunk, too.

"They promptly invited me into the tavern. The three of us drank. The next day, as I stood at work, I saw my enchanting lady at the nearby entrance doors, and I experienced the shattering of my dreams and sentiments. My youthful ideals were destroyed. There was no longer a painful yearning for this woman, but a repulsive disgust and a sarcastic contempt for myself. Averting my head, I fled from the doors, to avoid her recognizing and approaching me. I changed my place of work. I tried to expunge the memory of this woman whose name I never knew nor would ever find out . . .

"There's the end of the record 'First Love' and my own encounter with first love."

We sat in silence. Laura nervously exhaled puffs of cigarette smoke.

Finally my friend broke the silence:

"First love is a mirage. A different love rules the world: a mature love, wholehearted, aware. Only it affords enjoyment."

It seemed to me that Laura threw him an appreciative and pensive glance.

Norkus thoughtfully gazed at his glass of beer, in which reflections of the light were shimmering. His mouth was fixed in a slightly regretful smile, the same one with which he had begun his unexpected tale of his first love.

I intercepted an exchange of glances between Laura, the mature lady advocating a mature love, and my friend; and refrained from further speculation on the significance of that lightning interchange.

©by Jurgis Gliauda

Translated by Dr. T. J. Stacy

Swedish Apathy Towards Lithuania

It appears that Sweden may be recognizing some responsibility towards the political status of its immediate neighbors, namely Lithuania, by the Parliament's uncharacteristic willingness to debate the subject last April 18, 1983. (See p. 11 ELTA, June 1983.)

—•—

Ms. Margaretha af Ugglas, member of the opposition Moderate Party, said that during the postwar period Sweden was dominated by an "awkward silence." She charged that for too long passivity, if not timid apathy, colored Swedish attitudes toward the Baltic States. The Soviet goal, she said, is to russify the Baltic countries and to destroy the Baltic national and cultural distinctness. Therefore, the Baltic nations face a greater danger than the other East European countries which retained their statehood. The speaker added that very few Swedes were acquainted with the actual situation of the Baltic people.

Ms. Margaretha af Ugglas then directed the following questions to the Swedish Foreign Minister: 1. What information has the Government received concerning developments in Estonia, Latvia and Lithuania? 2. Has the Government taken any action in view of reports of a new wave of arrests including members of an action group for the implementation of the Helsinki treaty? 3. Was the situation in the Baltic Republics referred to during the visit to Moscow by the Under-Secretary of State for Foreign Affairs? 4. Is the Government prepared to bring the violations of human rights in the Baltic Republics before the U.N. Commission on Human Rights?

In his answer, the Swedish Foreign Minister, Mr. Nennart Bodstrom, described the situation in the Baltic Republics at present as "one of tension and uncertainty, and therefore providing cause for concern." He said that it was "unclear whether this marks the beginning of a permanent deterioration in the already existing grave situation concerning human rights and the political situation in the Baltic Republics, or whether it is just a passing phase." He mentioned several recently received reports which pointed to a "general intensification of controls in the Baltic Republics."

Mr. Bodstrom went on to say that on various occasions, both internationally and in direct representations to the representatives of the Soviet Government, the SwedishGovernment has expressed "its profound concern regarding the position of civil rights campaigners inthe Soviet Union." He stated that the Helsinki Groups in the Soviet Union were now finding it "almost impossible" to engage in activity of any kind, owing to active intervention by the Soviet authorities. "Clearly," Mr. Bodstrom said, "we have no less reason for condemning the recent persecutions of civil rights activists in the Baltic republics. We must continue demanding full liberty for groups and individuals to comment on the way in which the provisions of the (Helsinki) Final Act are implemented by their government."

Concerning the Swedish Government's willingness to bring the violations of human rights in the Baltic republics before the U.N. Commission on Human Rights, Mr.Bodstrom stated that his Government was "prepared to draw attention to violations of human rights whenever they occur, the Baltic republics included." He cautioned, however, that Swedish possibilities of taking an initiative in the U.N. Commission on Human Rights were limited, because Sweden only has an observer status in that body. The Swedish Foreign Minister added that his Government was also prepared "to work for closer direct links with the Baltic republics, above all in the contexts of trade and cultural relations."

Mr. Bodstrom also acknowledged that the Baltic countries are being russified: Russians are being settled there, the Russian language is given a preferential treatment. On the other hand, he said, the process of Russification has not suppressed the Baltic culture and language, which have preserved an astonishing vital force.

In the parliamentary debate on the Baltic states, Mrs. Margaretha af Ugglas demanded an end to the "awkward silence" on the Baltic states and called for a wider discussion of the present situation there. She said: "The Balts are threatend with the disappearance of their national distinctness. What we need is not an antiquated crusade, but ideas, cooperation and solidarity with the Balts who are taking the path of the cross."

Sture Korpos, a representative of the Center Party, welcomed the Foreign Minister's assurance that the Swedish Government was closely observing the developments in the Baltic countries and wanted to expand direct links. "The Baltic Sea," he said, "was always a chain in the links between East and West. Europe does not end with the Iron Curtain."

Britta Hammarbacken, representing the same Center Party, emphasized that the Balts were experiencing with a special painfulness their separation from the world that surrounds them. According to her, cultural links could be of great significance to our "forgotten neighbors." Ms. Hammarbacken added: "We have condemned violence in very distant countries, but not right next to us. The Soviet leaders and the people of the Baltic countries should have no doubt that the Balts are very close to us."

The discussion in the Swedish Parliament represents a positive change in the official Swedish attitude toward the Baltic States. In welcoming it, one also looks forward to a debate on the illegality of Soviet Russian presence in Estonia, Latvia and Lithuania — the core of the Baltic question. Also, the Swedish Government and the parliamentarians seem to be much better informed about Estonia and Latvia than Lithuania, a situation that could be easily remedied.

The parliamentary debate on the Baltic States was welcomed by the Swedish press. In an editorial entitled "The Baltic Countries and We," **Dagens Nyhetter** (April 19, 1983) wrote that the debate bore witness of the awakening interest in "our neighbors across the Baltic." The liberal daily **Uppsala Nya Tidning** wrote on the following day: "The Swedish public opinion has been silent for decades about the occupied neighboring countries of Estonia, Latvia and Lithuania, because it really did not know their fate, was indifferent to it, or simply did not want to think about it in a state of shameful resignation. This attitude is no longer possible today even among the leading shapers of the foreign policy."

The same Uppsala daily wrote in an earlier edition (April 13): "The low pressure over Lithuania is now affecting Sweden's weather. This is nothing unusual. But we take joy in remarking that in yesterday's weather report, Lithuania was called Lithuania, and not "Western Russia" or something differently, as it used to be customary for the Swedish radio. This is a significant change, that even (Swedish) radio and television already acknowledge that our neighboring countries across the Baltic do exist, although under foreign occupation."

Soviet Doublespeak on Bieliauskienė

The Soviet constitution contains the following: "USSR citizens are guaranteed the freedom of conscience" (Article 52).

When read by most Americans, the article guarantees religious freedom to Soviet citizens. It guarantees the free expression of, as well as belief in, different religious convictions. However Christians are thoroughly discriminated against. They are not allowed to express their convictions in public. Printing and dissemination of religious literature is forbidden. Religious education does not exist. Religious believers are dismissed from universities and state jobs. Conscientious objectors, who cite their religious beliefs, are punished. Since 1980, the persecution of Christians and human rights champions has become more intense. Several Catholic priests have been murdered in Lithuania and Latvia. Lutherans and Baptists are also suffering from persecution. Many churches have been transformed into warehouses, stores, restaurants, sports halls, museums, or abandoned and vandalized; rectories have been confiscated.

—★—

The official press in Lithuania reacted promptly, Andropov-style, to the sentencing of Jadvyga Bieliauskienenė in May. Under Brezhnev, accounts of such trials would appear many months later, or not at all.

Mrs. Bieliauskienė was charged with "slander" and was sentenced to four years of prison and three years of internal exile, in accordance with article 68 (part one) of the LSSR Penal Code. Her actual "crime" was teaching religion to children.

On May 20, the CP organ **Tiesa** gave its very own version of her ignominious past. The daily writes that Bieliauskienė had been arrested first in the summer of 1948 and sentenced for "participation in the activity of a nationalist gang." *(The "nationalist gangs" were units of Lithuanian guerillas who fought the foreign invaders during 1944-1952, just as the Maquis in France or the partisans in Poland had fought the Nazis at the time of World War II. —ED.)* In 1947, according to **Tiesa,** Šilauskaitė was a member of the "Nerimantas" unit, which was active in the Kretinga region. The guerillas used to assemble at her parents' farm in the village of Rudaičiai, Kretinga raion. Her father, who operated under the pseudonym *Mėnulis* (moon), supplied the guerillas with food and shelter. Jadvyga, who attended the Palanga High School in daytime, used to become *Šatrija* at night. She performed "liaison" tasks: "transmitting information from the Palanga High School, distributing leaflets, writing anti-Soviet texts, helping the guerillas to attract young people to their ranks through deception." The article suggests that Jadvyga Šilauskaitė-Bieliauskienė was in charge of a detachment named *Šatrija.*

Describing Mrs. Bieliauskienė's recent activity, **Tiesa** writes: "Using explication of religious dogmas and teaching of prayers as a cover, she deceptively tried to inculcate the children with hostility to Soviet life and Soviet school, she promulgated hatred against atheists. Children like games and poetry. She tried to exploit that by organizing children's theatricals, teaching them poems. But what kind of poems? Those written by individuals who betrayed the Fatherland." *("Fatherland" here refers to the Soviet Union, not to Lithuania!—ED.)* "By this tendentious choice of poems, Bieliauskienė hoped to distort young minds that have but little knowledge of life, to poison them with nationalism and hatred toward other nations, toward everything Soviet."

The CP daily places one more "crime" at Bieliauskienė's door. She collected signatures and statements, maintaining that religious believers in Lithuania were being persecuted.

(Adapted from ELTA, July 1983)

More Attention to Auxiliary Kolkhoz Plots

"More attention to the individual auxiliary plots" was the title of a resolution by the Presidium of the LSSR Supreme Soviet, which was published in the May 14 issue of **Valstiečių Laikraštis** (The Peasant's Newspaper). The resolution indicates that the Soviet authorities, who are noted for their constantly changing attitude toward the small individual plots, are now taking a kinder view of these "relics of capitalism." There is a simple reason for this "change of heart"—productivity. Although the tiny gardens maintained by the kolkhoz workers constitute merely 1 percent to 1.5 percent of the total arable land in Lithuania, in comparison with the average production of the last five year period, they have yielded 14 percent of all cattle, 28 percent of milk, 30 percent of potatoes, etc.

The resolution "urges kolkhozniks and workers to use the plots: they are provided with grazing meadows, combined fertilizer, young poultry, and loans for the purchase of cows." Communist Party units, offices and executive committees are chided for "failing to utilize all the possibilities to increase agricultural production in the auxiliary agriculture. No cows are kept in one-fifth of the individual plots, while one-quarter of the people who keep cows do not sell milk . . . Too few loans are issued for the purchase of cows." The resolution says that "one should seek that each family that lives in the countryside—whether blue collar, kolkhoz, or white collar workers—should use a plot of land, keep cows, pigs, sheep, poultry, and sell more agricultural produce to the State." Individual plot holders who do conscientious work in the public sector of production should be assisted. The resolution even speaks of plans to produce smaller size agricultural implements and minitractors for the individually owned auxiliary plots.

LETTERS TO THE EDITOR

One 'profile in courage'

Editor: During World War II Nazi Germany invaded the Soviet Union and occupied the formerly free Baltic state of Lithuania.

A Lithuanian woman, Sofija Lisauskaite, knowing full well that she could be executed for harboring and protecting Jews, with great personal risk and danger, successfully managed to conceal the identity of a young Jewish orphan girl named Regina. She took care of her as if she were her own daughter.

After the war was over and she grew up, Regina married a Jewish man named Abraham Kab. The three lived together for many years.

Deciding to imigrate to America two years ago, Kab, to show his appreciation and gratitude to Sofija for saving the life of a child who was to become his wife years later, successfully managed to make arrangements to bring the 85-year-old Sofija along with his wife and two sons to America. But the saga of this courageous woman's bravery came to an end last week in Los Angeles.

Sofija Lisauskaite passed away, and a religious service was held July 19 at St. Casimir's Lithuanian Church in Los Angeles, where the woman whose life was saved, with her family, were present to pay their last respects.

Surely this old woman's action years earlier was a "profile in courage," following the teachings of Christ— "Love thy neighbor."

N. G. Nyerges,
Santa Monica
(Santa Monica Evening Outlook, July 28, 1983)

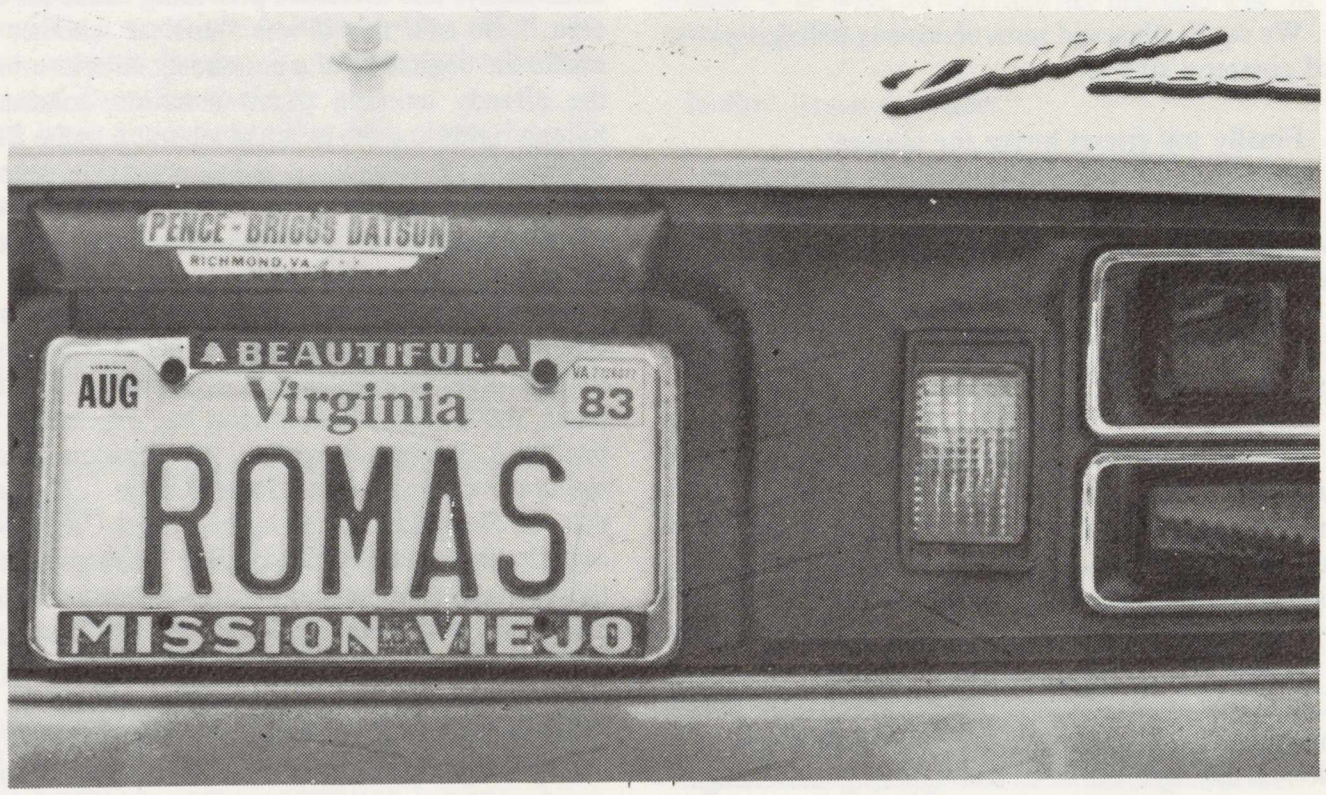

Romas A. Laskauskas from Richmond, Virginia, mailed us the car plate pictured. The frames are from Mission Viejo, California, a community being developed by his employer, Phillips Morris, Inc.

Romas A. Laskauskas iš Richmond, Virginia, prisiuntė savo automobilio leidimo lentelę, kurios rėmeliai yra iš Mission Viejo, Calif., nes jis čia dirbo dėl Phillip Morris, Inc. statybos projektų.

Congress Investigates Soviet Abuse of Postal Services

Allegations of the Soviet Union's gross violation of international postal agreements is under investigation by the U.S. Congress. Lithuanians, as well as other ethnic communities and human rights organizations across the United States have supplied overwhelming evidence of Moscow's tampering with the mails between the U.S. and USSR.

Representative Benjamin A. Gilman (N.Y.) has recently described some of the evidence accumulated by the Post Office and Civil Service Subcommittee on Investigations and by the House Foreign Affairs Committee. He speaks of a "calculated and systematic attempt" by the Soviet authorities to isolate non-Russian nationality groups further by means of depriving individual members of those groups of a "lifeline" to outside freedom by denying them their mail. Furthermore, Soviet postal officials falsely sign registered mail and then confiscate it. Recipients of mail from the U.S. are harassed through surcharges on parcel post items, denial of foodstuffs and other "exempt" items, and return of legitimate mail from the U.S. marked "addressee unknown," when the addressee actually lives at the stated address.

The citizens of Soviet-occupied Lithuania, for instance, are completely at the mercy of the postal authorities, who are "advised" by the KGB. Mail is arbitrarily intercepted and complaints are of no avail. Postal discrimination is especially pronounced in the case of the members of the political, religious and human rights movement.

Representative Gilman urges all who know of such interference with the mail to forward any documentation promptly to his office: 2160 Rayburn Bldg., Washington, D.C. 20515. Full scale committee hearings on this important issue are due soon.

FULL LEGAL PROTECTION FOR IMMIGRANTS

Kazys Sidlauskas, National President of the Lithuanian American Council, has sent letters to various government institutions in Washington, D.C., reminding them that documents and statements of witnesses provided by Soviet institutions are unreliable and it would be unjust on this ground to condemn immigrants to this country accusing them of collaboration with the Nazis in the holocaust. In answer to Mr. Sidlauskas' letter, Congressman Harold Washington wrote:

"the persons residing in the United States remain subject to the full protection of American laws."

THE UNITED STATES REAFFIRMS RECOGNITION OF ESTONIA, LATVIA AND LITHUANIA

Ambassador Jeane J. Kirkpatrick, United States Permanent Representative to the United Nations, has delivered to the Secretary-General of the United Nations, Mr. Javier Perez de Cuellar, the text of a statement issued by President Reagan on the occasion of the anniversary of the recognition, by the United States, of the three independent Baltic republics of Estonia, Latvia and Lithuania. She requested that this statement be made an official document of the United Nations General Assembly and circulated. The 38th General Assembly will consider the importance of the right of peoples to self-determination and of the speedy granting of independence. The following is the text of President Reagan's statement:

On July 26, 1983, we mark the sixty-first anniversary of the **de jure** *recognition of the three Baltic republics of Lithuania, Latvia, and Estonia by the United States. Each of these states was a full member of the League of Nations and had signed non-aggression treaties with the Soviet Union. Yet all three countries were forcibly incorporated into the Soviet Union more than forty years ago.*

"LIETUVIŲ DIENOSE"

GAUNAMOS KNYGOS

☐ **DAŽYTAS VUALIS.** Pasaulio garsaus rašytojo W. Sommerset Maugham romanas, pagal kurį susuktas filmas "Septintoji nuodėmė." Lietuvių kalbon vertė Stp. Zobarskas. Kaina $3.

☐ **MEŠKIUKAS RUDNOSIUKAS.** Parašė Vytė Nemunėlis; iliustravo spalvotais piešiniais V. Stančikaitė. Tai gražiausia ir labiausiai skaitoma knygutė vaikams.
Kaina $4.00

☐ **ŽAIŽARAS.** Pasaka mažiems, teisybė dideliems. Parašė Daumantas Čibas. Iliustravo A. Korsakaitė-Sutkuvienė.
Kaina $2.00

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba. Sėdi iš k.: Milda Lenkauskienė, dr. Tomas Remeikis, Vytautas Kamantas, pirm., Birutė Jasaitienė. Stovi iš k.: Raimundas Kudukis, Mykolas Drunga, Gintaras Grušas, PLJS pirm., Algimantas Gečys. Nuotr. Jono Kuprio

Current leadership of the Lithuanian World Community [seated, from left to right]: Milda Lenkauskas, Dr. Tomas Remeikis, Vytautas Kamantas [president], Birute Jasaitis. [Standing, from left to right]: Raimundas Kudukis, Mykolas Drunga, Gintaras Grusas [president of the Lithuanian World Youth Association] Algimantas Gecys.

TIME TO STAND UP AND BE COUNTED

During his weekly radio talk to the nation on Saturday, September 10, President Reagan made a direct appeal to the Americans and, in particular, to those of us who came from Eastern Europe and other Soviet dominated counties. His request was that we support his proposed budget for the Voice of America and Radio Liberty by writing to our Representatives.

In view of recent developments it is especially important to get the truth to the Soviet people. "The Soviets are terrified of the truth," the President said, and that is "why in times like this, few assets are more important than the Voice of America and Radio Liberty." He obviously meant that the Soviet rulers are terrified of the truth. They listen to any Western broadcasts that manage to get through the jamming and especially to the Voice of America and Radio Liberty; short-wave radios are always in great demand and short supply.

The Kremlin bosses take the Voice of America, Radio Liberty and similiar information sources very seriously. President Reagan stated in his talk that the Soviet Union spends more on jamming U.S. broadcasts into Eastern Europe than "the entire worldwide budget of the Voice of America."

The President's proposed 1984 budget asks for $152 million in operating funds for the Voice, but the Congress has not yet acted on it.

In his talk Mr. Reagan further pointed out that another big problem is insufficient and antiquated equipment. "We're as far behind the Soviets and their allies in international broadcasting today as we were in space when they launched Sputnik in 1957," stated the President. The Voice of America has six 500-kilowatt short-wave transmitters, Furthermore their equipment is "neither old nor outdated" said Reagan, while 35% of all of the Voices's transmitters are over 35 years old.

The deputy director of the U.S. Information Agency, Melvin Levitsky, was quoted on September 11 in the Los Angeles Times as follows: "With the KAL disaster, we've added 90 broadcast hours a week, but we've had to stretch our transmitters pretty thin. While we've doubled our broadcasts to the Soviet Union, some of our signals have been pretty weak because the equipment is old." He further stated that 90% of Voice of America's transmitters are more than 15 years old. some of them, like Yugoslav-made equipment In Munich goes back to 1945, when it was "liberated" from the Germans,

The Congress has just begun its autumn session and soon it will be considering the President's budget request for the Voice of America, Radio Liberty and other government-operated overseas information programs.

In singing out the East Europeans who are now American Citizens and making a special appeal to them the President pointed out that they are the people who, through their personal experience of the terror of Communism and Soviet barbarity, especially well understand and appreciate the value of freedom and truth tat has been for too long denied their brothers and sisters behind the infamous Iron Curtain.

Let us not disappoint him! Let us respond to his request by writing to our Senators and Congressmen as soon as possible and urge them to vote 'yes' on the President's proposed budget for the Voice of America and Radio Liberty and any other government-operated overseas information programs.

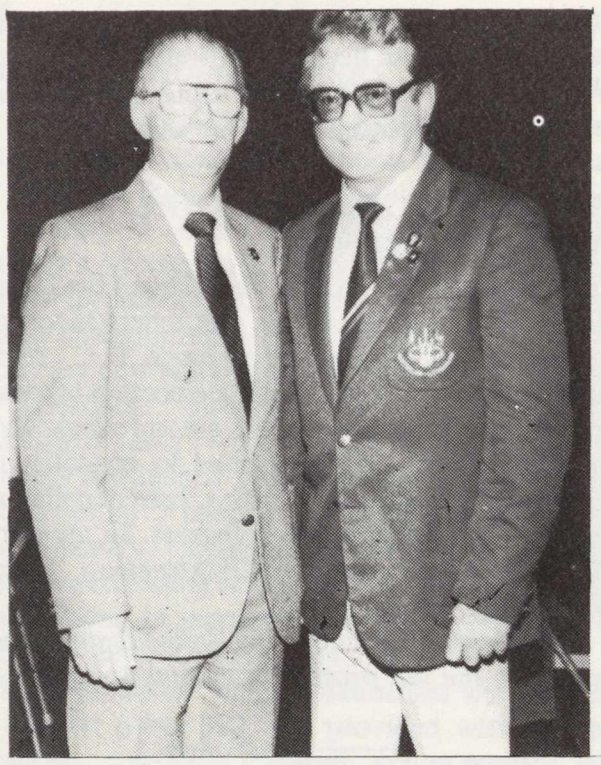

A. Laukaitis, leader of Australian Lithuanians excursion to Lithuanian Congress in Chicago, and J. Urbonas (left), Detroit Lithuanian Community president.
Foto J. Urbonas

Antanas Laukaits (dešinėje), vadovas Australijos lietuvių ekskursijos į III Pasaulio lietuvių dienas, su Jonu Urbonu, Detroito Liet. bendruomenės pirm.

LITHUANIAN SHORT STORIES

- "The Lithuanian Short Story, 50 Years," by Stepas Zobarskas. Hard cover, 464 pages. illustrated. $12.50 (postage $2.00).
- "Ona—A Collection of Short Stories," by Vytautas F. Beliajus. 100 pages. soft cover. $5.00 (postage $1.00).

Books May be Obtained From

LITHUANIAN DAYS BOOKSTORE

4364 Sunset Boulevard
Los Angeles, CA 90029

BOOKS ON LITHUANIAN LANGUAGE

- "Introduction to Modern Lithuanian," by Dambriūnas, Klimas, Schmalstieg. Hard cover, 472 pages. $10 (postage $2.00).
- "Lithuanian Self-Taught," by M. Variakojytė-Inkenienė. Soft cover, 144 pages. $4.50 (postage $1.00).
- "Lietuviškas-Angliškas Žodynas," by Vilius Petraitis. Hard cover, 575 pages. $13 (postage $2.00).
- "Anglų-Lietuvių Kalbų Žodynas," by V. Baravykas. Hard cover, 590 pages. $8.00 (postage $1.50).

These and Other Books Are Available at

Books in English

ON LITHUANIAN HISTORY

- History of Lithuania, by Dr. Jos. B. Koncius, 140 pages, soft cover, $4.00.
- Lithuanian—700 Years, by Dr. Gerutis. Hard cover, illustrated, 476 pages. $15.00 (postage $2.00).
- Vytautas the Great, by Dr. J. B. Koncius, 215 pages, hard cover, illustrated, maps. $15. (Postage $1.00.)
- Samogitia, by Chas. L. Thourot Pichel. 320 pages, hard cover. $7.95 (postage $1.50).
- Land of Crosses, by Michael Bourdeaux. 335 pages, soft cover. $8.75 (postage $1.50).
- Soviet Genocide in Lithuania, by Joseph Pajaujis-Javis. 246 pages, hard cover. $12.00 (postage $1.50).
- "The Battle of Grunwald"—An historical novel by Ivan K. Sokolnikov, translated by Dr. J. Bielskis. 160 pages, with 26 page Epilogue on Lithuanian History. Hard cover $4, soft cover $3 (postage $1.50).
- "Lithuania Under Soviet Occupation," by Dr. J. Prunskis. 292 pages, hard cover. $10.50 (postage $1.50).

LITHUANIAN DAYS BOOKSTORE

4364 Sunset Blvd.
Los Angeles, CA 90029
Tel. (213) 664-2919

Notice to Readers

ALL—contributors and editors—work at L.D. on a volunteer basis while maintaining a full-time job elsewhere (and studies as well for the editors). Outside demands dictate our time availability. If you readers have time to help out, even irregularly, please call 664-2919 on Saturdays. More part-timers would still be better than fewer part-timers. —*Ed. and Staff*

GARBES PRENUMERATOS

Irena, A. Aižinai, Chicago, IL
Rasa Andrews, Vacaville, CA
P. Aras, Santa Monica, CA
Br. Aušrotas, Juno Beach, FL.
V. F. Backus, San Gabriel, CA
Rev. Dr. Bačinskas, Australija
J. Bagdonas, Woodhaven, N.Y.
G. Balanda, Warren, MI
Ed. Balceris, Sta. Monica, CA
Inž. Peter Baltran,
L. Baltrėnas, Los Angeles, CA
V. Barkus, Omaha, Nebraska
V. Beleckas, Sunny Hills, FL
John W. Bernotavicz, Barrington,
Dr. K. C. Bobelis, St. Petersburg, Florida
Juozas Briedis, West Bloomfield, MI
R. A. Bužėnas, Los Angeles, CA
Inž. V. Čekanauskas, garbės konsulas, Los Angeles, CA
Rev. V. M. Cucuras, Providence, Rhode Island
John Čiurlionis, PA
A. Daukantas, Santa Monica, CA
Stasys Daugėla, Santa Monica, CA
Dr. A. M. Devenis, Long Beach, CA
Vysk. A. Deksnys, Vokietija
Inž. Algis Didziulis, Bogota, Columbia
A. Dičius, Santa Monica, CA
Vincas Dovydaitis, San Clemente, CA
Rev. A. Dranginis, Baltimore, MD
P. Duda, Chicago, IL
J. Dženkaitis, Glendale, CA
East Cambridge Branch Library, MA
A. Galdikas, Brentwood, CA
P. Gauronskas, Santa Monica, CA
Inž. Br. Galinis, Norwell, MA
J. Girevičius, Ont., Canada
P. Gruodis, Chicago, IL
Paul Gylys, Olympia, WA
Inž. Algis Jonynas, Pacific Palisades, CA
E. ir L. Jarašiūnai, Santa Monica, CA
A. Jakštas, Australija
R. Janowska, Noristown, PA
E. Jonušas, Omaha, Nebraska
P. Karosas, New Britain, CT
Kazys Karuža, Los Angeles, CA
H. V. Kulber, Brooklyn, N.Y.
Dr. Šarūnas Karuža, Los Angeles, CA
St. Keterauskas, Los Angeles, CA
Mrs. Isab. Kirk, San Leandro, CA
Dr. Alf. Kontvis, CA
Msgr. J. Kučingis, Los Angeles, CA
S. ir J. Kvečas, Santa Monica, CA
J. Levickas, Palos Park, IL
M. Lietuvnikas, Orlando, FL
Dr. V. McCleris, Livonia, MI
F. Masaitis, La Mirada, CA
B. Maskeliūnas, Toronto,
Inž. Vacl. Mažeika, Park Ridge, IL
Inž. A. ir L. Mažeikos, Marina del Rey, CA
A. Mažulis, Santa Monica, CA
Ign. Medziukas, Los Angeles, CA
A. Milius, Santa Monica, CA
A. Musteikis, Fallon, NE
M. L. Namikai, M.D. Glendora Calif.
A. Naudžiūnas, Boston, MA
G. Okunis, Flushing, N.Y.
Kun. Th. Palis, Pittsburg, CA
Rev. V. Pavalkis, Milpitas, CA
Vladas Pažiura, Anaheim, CA
F. Petrauskas, Syracuse, N.Y.
J. Petrikonis, M.D., Woodbine, IA
J. Petronis, Los Angeles, CA
E. Pikelis, Chicago, IL
P. Pranis, Vista, CA
Rev. A. Račkauskas, Brooklyn, N.Y.
RFE-RL Inc., N.Y.
Inž. Juoz. Rasys, Cambridge, MA
Rev. Dr. P. Ragažinskas, Central, N.M.
G. W. Radvenis, 1326 McCollum St., L.A., CA
Kun. V. Radvina, Clover Valley, CA
A. Rugys, Lantana, FL
Inž. A. J. Rudis, Blue Island, IL
V. Raulinaitis, M.D. Santa Monica, CA
K. R. Razauskas, Dearborn Heights, MI
J. V. Roland, San Francisco, CA
Kun. Paul Sabulis, Waterbury, CT.
O. C. Šadeika, Farmington Hills, MI
Petras Sakas, Los Angeles, CA
J. B. Sabal, Cleveland, OH
M. Šarauskas, Winnipeg, Canada
Wm. R. Savage, Reno, Nevada
C. M. Shimkus, W. Hartford, CT
A. Sinkys, Santa Monica, CA
E. ir J. Sinkiai,
Dr. J. Skirgaudas, La Jolla, CA
Dr. V. Skirgaila, Rancho Palos Verdes, CA
Dr. Paul Švarcas, Mascoutah, IL
Rev. E. Statkus, Grand Rapids, MI
S. Šližys, Dearborn Hts., MI
Dr. D. Surantas, Rockford, Ill.
J. Švedas, Cicero, IL
Inž. J. Talandis,
V. Tamošiūnas, Detroit, MI
B. Tiskus, Collinsville, IL
K. Trečiokas, N.J.
J. Truškauskas, Los Angeles, CA
Rev. I. Urbonas, Gary, IN
V. Urbonas, St. Petersburg Beach,
Inž. V. Vidugiris, Palos Verdes, CA
V. Urbaitis, Mayfield Hts., OH
A. Vakselis, Richmond Hills, N.Y.
Dr. Valiska, Montreal, Canada
Dr. J. K. Valiūnas, New Rochelle, New York
Juozas Vitėnas, Washington, D.C.

AUKOS

Aukos po $20—
Dr. K. C. Bobelis
Aukos po $5—
P. Sakas, M. Petrauskienė

Labai ačiū už parėmimą L.D. žurnalo.

—A. Skirius, leidėjas

BALTIC BAKERY

JUOZAS ir ALDONA ANKAI—savininkai

4627 S. Hermitage, Chicago, IL 60609 —Telef. (212) LA 3-1510

ir

2616 W. 69th St., Chicago, IL 60629—Telef. (312) 737-6734

Siunčiame duoną ir raguolius į visas Amerikos dalis

PRAŠOME!

Pagal savo išgales aukoti TAUTOS FONDUI

savo uždaviniams vykdyti **Lietuvos Laisvės Iždui**—laisvajai Lietuvai padėti atsistatyti, 6-šiomis kalbomis ELTOS informacijoms leisti, radijo transliacijoms į okupuotą Lietuvą finansuoti ir politiniams kaliniams gelbėti.

Nepamirškite tam tikrą procentą ir savo testamente įrašyti:

Non-profit, Tax Exempt Corporation
LITHUANIAN NATIONAL FOUNDATION
P.O. Box 21073, Woodhaven, NY 11421

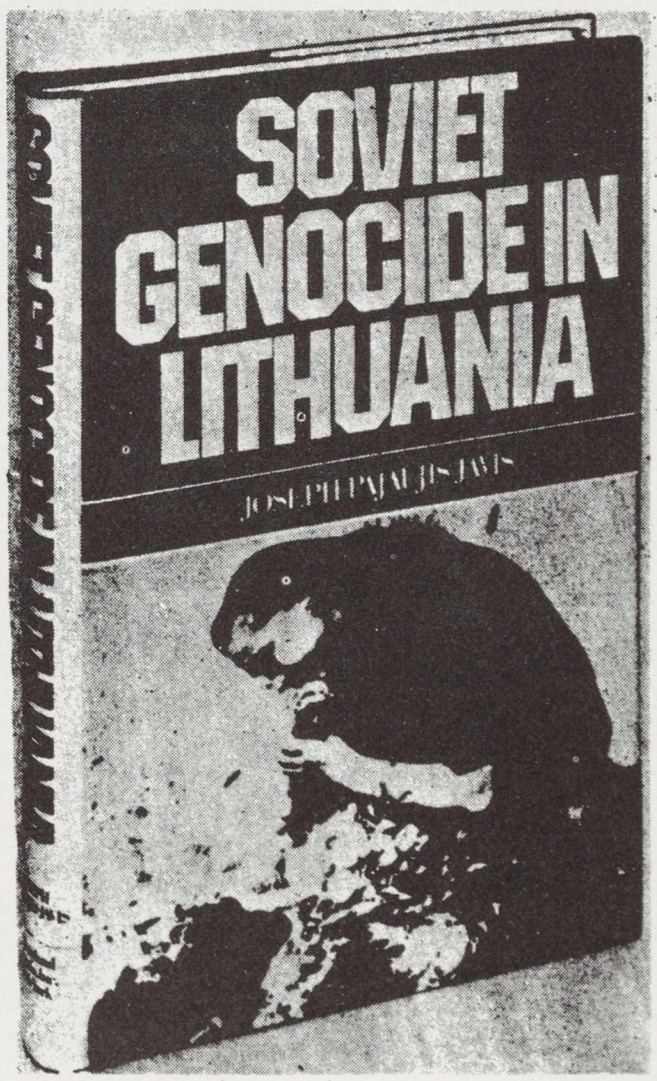

Soviet Genocide in Lithuania, by Joseph Pajaujis Javis, Ph.D. Manyland Books, Inc., New York, 1980, 246 p. $12.00 postpaid.

"Sphere of influence" has been and is the name of the game in international affairs. One method is the threat of or the perpetration of genocide. The latter method has been a tactic of the Soviet Union against the previously independent country of Lithuania since 1940. . . . This volume is . . . good enough to make your blood boil."

—*Best Sellers:* The monthly book review, September 1981

"Dr. Pajaujis-Javis was a prominent Lithuanian politician and a member of its parliament long before the Soviet take-over, and fortunately managed to escape to the United States . . . His book . . . is a carefully researched and meticulously documented account of Soviet atrocities in his native land . . . In his accounts of the lives of Lithuanian deportees in the Russian forced-labor camps, he has given us what is undoubtedly the most graphic and detailed pictures of these places outside Solzhenitsyn's volumes of *The Gulag Archipelago.*

—*The Catholic Review.* Baltimore, July 17, 1981

This book is available by writing to this publication, or to:

Lithuanian National Foundation, Inc.
P.O. Box 21073
Woodhaven, N.Y. 11421

LIETUVIŲ DIENŲ

Žurnalo ir knygų

PLATINTOJAI

J. A. V-se

Brooklyn, N.Y. — "Darbininka" adm-ja.
So. Boston, Mass. — S Minkus
Chicago, Illinois — Balys Brazdžionis
'Gifts International,' 'Parama'
'Marginiai'
Cleveland Ohio — J. Zilionis
Detroit, Mich. — St. Anthony's Parish Library
Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas
Putnam, Conn — Immaculate Conception Convent
Rochester, N.Y. — A. Sabalis
Waterbury, Conn. — "Spauda"
Woodhaven, N.Y. — "Romuva"

AUSTRALIJOJE

Adelaide, Edwardstown — A. Kubilius
Melbourne-St. Kilda — F. Sodaitis
Syndney — Kun. P. Butkus
Glen Osmond, S.A.
Mirren, SA. — J. Rupinskas

KANADOJE

London, Ont. — A. Puteris
Toronto, Ont. — V. Aušroras, A. Kuolas, St. Prakapas
Montreal, Que. — P. Rudinskas (Parish Library)

AMERIKOS BALSAS
(VOICE OF AMERICA)

Rytinė laida 6 val. 15 min. ryto Lietuvos laiku (10:15 vakaro Vašingtone) 31, 38, 42 ir 49 metrų bangomis.
Pirmoji vakarinė laida 18 val. vakaro Lietuvos laiku (10 val. ryto Vašingtone) 20, 25 ir 31 metrų bangomis.
Antroji vakarinė laida 20 val. vakaro Lietuvos laiku (12 val. vidurdienį Vašingtone) 14, 15, 20 ir 25 metrų bangomis. Šie laikai **vasaros** metu. **Žiemos** metu tiek Lietuvoje, tiek Vašingtone reikia laikrodį atsukti atgal vieną valandą.

VOICE OF AMERICA
Lithuanian Service
Washington, D.C. 20547

THE BATTLE OF GRUNWALD

Liberal English translation with prologue and epilogue by J. J. Bielskis. From the adapted Lithuanian version of the original in Russian by Ivan K. Sokolnikov. An Historical novel of the Battle in 1410 with the Teutonic Knights. 160 p.p. and XXXI footnotes. Los Angeles, 1963.

Price—$3.00. Hard Cover $4.00 plus $1.00 postage

LIETUVIŲ DIENOS
4364 Sunset Blvd.
Los Angeles, CA 90029
(213) 664-2919

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMOS,

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis"

LOS ANGELES, CALIF.

KALIFORNIJOS LIETUVIŲ RADIJAS
LITHUANIAN MELODIES
Stotis KTYM, banga 1460 AM
Šeštadieniais 12:30-1:00 p.p.
Programų Koordinatorius
HENRIKAS BAJALIS
207 N. Windsor Blvd.
Los Angeles, CA 90004
Tel. (213) 467-6467

BALTIMORE, MD.

"RADIJO PROGRAMA LIETUVIAMS"
Girdima Marylande ir Washington, D.C.
Sekmadieniais 10-11 val. ryto
per AM radijo stotį WITH—123
Programos vedėjai: **Albertas Juškus**
4515 Wilmslow Rd., Baltimore, Md. 21210
Tel.: 366-4515
Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave.
Baltimore, Md. 21227 Tel.: 242-1779

BOSTON, MASS.

Lietuvių Radijo valanda
LAISVĖS VARPAS
Sekmadieniais
9:00-10:00 ryto iš WCAV-FM 98
12:10-1:00 val. 1460 AM iš WBET
Petras Viščinis, vedėjas
173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402
Telefonas: (617) 586-7209

LIETUVIŲ RADIJO KORP. PROGRAMA
Seniausia liet. radijo programa Naujojoje Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m. vedama **Stepono ir Valentinos Minkų.** girdima sekmadieniais 8:00 iki 8:45 ryto
Boston, Mass.—WLYN—1360
Programoje: pasaul. žinių santrauka, muzika, dainos ir Magdutės pasaka.
Taipgi pas mus gaunamas "L.D." žurnalas, ir didelis pasirinkimas lietuviškų knygų, plokštelių ir lietuviškų suvenirų
502 E. Broadway, So. Boston, MA 02127
Telefonas: 268-0489

CHICAGO, ILL.

Sophie Barcus Radijo Šeima
7 Programos savaitėje
Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo
8:30 val. ryto ik 9:30 val. ryto
Visos programos iš WOPA 1490 kc AM
Programos vedėja Aldona Daukus-Barcus
Transliuojama iš nuosavos studijos
WOPA, 1490 AM banga
7159 S. Maplewood, Chicago, IL 60629
Tel.: 778-1543

LIETUVOS AIDAI
Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio
8:30 val. vakaro
Visos laidos iš tos pačios stoties
WCEV 1450 AM banga
Vede KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ
2646 W. 71st St., Chicago, IL 60629
Phone 778-5374

ST. PETERSBURG, FLA.

"Lietuvos Aidų" programa
kas šeštadienį 12:30 p.p.
1110 AM banga, WTIS stotis
Veda Kazė Brazdžionytė
Rašyti: 2646 W. 71 St., Chicago, Ill. 60629
Telefonas 312-778-5374
Atstovas St. Petersburge—K. Kleiva
Telef.: 360-1479

CLEVELAND, OHIO

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMA
TĖVYNĖS GARSAI
Įsteigta 1949
Girdimi sekmadieniais 8-9 val. ryto
WZZP, FM 106.5 mc
Vedėjas—Juozas Stempužis
4249 Lambert Rd., Cleveland, Ohio 44121
Telefonas (216) 382-9268

DETROIT, MICH.

Lietuviškas Balsas-Lithuanian Voice
WCAR—1090 AM BANGA LIVONIA
Sekmadieniais 8:30 iki 9:00 val. ryto
Visais programos reikalais kreiptis:
KAZYS GOGELIS
13436 Garfield, Detroit, MI 48239
Telef. 535-6683

LIETUVIŠKŲ MELODIJŲ RADIJO VALANDA
1011 W. Huron, Pontac, MI 48054
WPON—1460 AM
Pirmadienį nuo 3-4 p.p, trečiadienį nuo 12-1 p.p., panktadienį nuo 6-7 v. v.
Programos ved. **Algis Zaparackas**
4120 Yorba Linda Dr., Royal Oak, MI 48072. Tel. 549-1982. Albertas Misinas, 2843 Woodmere, Detroit, MI 48209 tel. 841-3026

HARTFORD, CONN.

"TĖVYNĖS GARSAI"
Connecticut vlst. liet. kultūrinė valandėlė
WRYM—840 AM
Kiekv. sekmadienį 4:30-5:30 val. p.p.
Programos vedėjas A Dragūnevičius
Pranešėjai:
Zita Dapkienė, Alfonsas Dzikas ir Lionginas Kapeckas
273 Victoria Rd., Hartford, CT 06114
Telefonas: CH 9-4502

NEW YORK - NEW JERSEY

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" radijo valanda
girdima kas penkt. iš WEVD stoties
New Yorke, nuo 10-11 v.v.,
97.9 FM banga
Taip pat klausykite "Music of Lithuania" programos kas treč. nuo 6:05 iki 7:00 val. vak. iš Seton Hall Universiteto stoties 89:5 FM — WSOU
Direktorius—Dr. Jokubas J. Stukas
234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060
Tel. (201) 753-5636

"LAISVĖS ŽIBURYS"
Girdima kiekvieną sekmadienį nuo 9 iki 10 v. ryto is WHBI stoties 105.9 FM banga
ROMAS KEZYS
917-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364
Telefonas: (212) 229-9134

PITTSBURGH, PA.

The First Lithuanian Radio Program in Pittsburgh, Pennsylvania
Pittsburgh, PA — WPIT-730 kc.
sekmadieniais 12:30-1:00 p.m.
Programos vedėjai:
Povilas ir Gertrude Dargis
Visais reikalais kreiptis:
2040 Spring Hill Rd., Pittsburgh, PA 15243

HOT SPRINGS, ARK.

LIETUVIŠKA RADIJO PROGRAMA
"LEISKIT Į TĖVYNĘ"
Lithuanian Broadcasting SPA
Kiekvieną mėnesio antrą ir trečią sekmadienį nuo 9:30 iki 10:00 ryto iš radijo stoties KGUS—FM 97.5 banga
Programos vedėja Salomėja Smaižienė
204 Hilltop Dr., Hot Springs, Ark. 71901
Telefonas (501) 321-9641

ROCHESTER, N.Y.
DAINOS AIDAS

Sekmadieniais 9:00 iki 9:30 val. iš ryto
Stotis: WXXI-FM 91.5 mc
Išlaiko Lietuvių Radijo Klubas
Klubo valdyba: **Al Gečas,** pirm., **R. Kirštein**as, vicepirm., **J. Krokytė,** sekr., **Ruta Ilgūnaitė,** ižd., **L. Laukaitienė,** narė.
320 Durnan St., Rochester, N.Y. 14621

WATERBURY, CONN.

Lietuvių Bendruomenės radijo valanda
"LIETUVOS PRISIMINIMAI"
Sekmadieniais nuo 8:00 iki 8:45 v. ryto
WWCO—1240 — AM
Vedėjas: ANTANAS PALIULIS
33 Chipman St., Waterbury, CT 06708
Tel. (203) 756-1874

MONTREAL, CANADA

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS
Kiekvieną trečiadienį nuo 11 val. 30 min.
CFMB stotis—Banga 1410
Programos vedėjas L. Stankevičius
1053 Cr. Albanel, Duverney, P.Q. Canada
Telefonas: 669-8834

TORONTO, ONT., CANADA

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI

Sekmadieniais 1:30-2:00 po pietų
Visos programos transliuojamos iš Toronto stoties CHIN, banga 101 FM
Programos vedėjas Jonas R. Simanavičius
614 Tedwyn Dr.
Mississauga, Ont., Canada
L5A 1K2
Tel.: (416) 275-3134

ROMA, ITALIA
ROMOS RADIJAS

Transliuojama kasdien nuo 20 val. 50 min. iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku 41.15 ir 50.34 metrų bangomis
Vedėjas Dr. J. Gailius
Circonvallazione NOMENTANA 162

VATIKANAS, ITALIA

Pragrama transliuojama 8 kartus savaitėje
Sekmad. rytais 10:30-11:00 Lietuvos laiku
ir kiekv. vak. 20:15-20:30 Lietuvos laiku
Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų
Vedėjas: Kun. Dr. V. Kaziūnas
Adresas: Sezione Lituana, Stazione Radio CITTA DEL VATICANO

Prašome atnaujinti "Lietuvių Dienų" prenumeratą 1983 metams.

Prenumeratos kaina:
JAV — $20.00
Kanados Doleriais — $25.00

Adresas:
LIETUVIŲ DIENOS
4364 Sunset Boulevard
Los Angeles, CA 90029